

Social Studies Teacher Candidates' Perceptions of Historical Concepts

Kaya YILMAZ ^{a*} (ORCID ID - 0000-0002-2344-1074)

Esra KILIÇ ^b (ORCID ID - 0000-0001-5548-4717)

^aSivas Cumhuriyet University, Faculty of Education, Sivas/Türkiye

^b Artvin Çoruh University, Faculty of Education, Artvin/Türkiye

Article Info

DOI: 10.14812/cuefd.1299433

Article history:

Received 20.05.2023
Revised 17.01.2024
Accepted 18.04.2024

Keywords:

Historical concept,
Misconception,
Social studies,
Teacher candidates.

Research Article

Abstract

Concepts, which are the basic building blocks of knowledge, play an important role in history education. This study was conducted to reveal the perceptions and misconceptions of social studies teacher candidates about historical concepts. The study was carried out using qualitative research method. Purposeful sampling method was used for selecting the research participants. Equal numbers of female and male Social Studies teacher candidates studying at a state university were selected as research participants in the study. A semi-structured interview form was used to reveal the participants' perceptions about the concepts under scrutiny. Descriptive data analysis technique was used to analyze the collected research data. As a result of the data analysis, it was found that the pre-service teachers had difficulty in giving scientific definitions of the historical concepts examined in the study, and they defined the concepts on the basis of the connotations and analogies in their minds. It was also found that most of the pre-service teachers could not fully define the concepts, and they experienced confusion and misconceptions about some historical concepts. The reasons for their misconceptions are attributable to their incomplete and incorrect knowledge about concepts or their inability to associate the concepts with each other within the context of the relevant subject learned.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Tarihsel Kavramlara İlişkin Algıları

Makale Bilgisi

DOI: 10.14812/cuefd.1299433

Makale Geçmişi:

Geliş 20.05.2023
Düzeltilme 17.01.2024
Kabul 18.04.2024

Anahtar Kelimeler:

Tarihsel kavram,
Kavram yanlışlığı,
Sosyal bilgiler,
Öğretmen adayları.

Araştırma Makalesi

Öz

Bilginin temel yapı taşları olan kavramlar, tarih eğitiminde önemli bir rol oynamaktadır. Bu çalışma, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tarihsel kavramlara yönelik algılarını ve kavram yanlışlıklarını ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır. Çalışma, nitel araştırma yöntemi kullanılarak yürütülmüştür. Katılımcıların seçiminde amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya bir devlet üniversitesinde öğrenim gören eşit sayıda kız ve erkek sosyal bilgiler öğretmen adayları katılımcı olarak seçilmiştir. Katılımcıların belirlenen kavramlara ilişkin algılarını ortaya çıkarmak için yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Toplanan verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Verilerin analizi sonucu öğretmen adaylarının çalışmada incelenen tarihsel kavramların bilimsel tanımını yapmakta zorlandıkları, kavram tanımlarını zihinlerindeki çağrışım ve benzeşimlerden yola çıkarak yaptıkları tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının çoğunun kavramların tanımını tam olarak yapamadıkları, bazı kavramlara ilişkin kavram kargaşası ve kavram yanlışlığı yaşadıkları belirlenmiştir. Kavram yanlışlıklarının oluşma nedenleri ise eksik ve yanlış bilgiye veya bilgilerin ilgili konu bağlamında ilişkilendirilmemesine atfedilmiştir.

Introduction

As mental tools, concepts make it easier for people to think, understand their physical and social worlds, and establish meaningful relationships with others (Senemoğlu, 2018). There are a large amount of concrete and abstract knowledge that individuals have to perceive and remember in their environments, and concepts enable them to be keep various knowledge in mind and remember them more easily. Therefore, concepts are important factors in individuals' thought process (Düzenli, 2011; Yılmaz, 2008). According to the Turkish Language Association (2011), concept is the abstract and general design of an object or idea in the mind. As such, it covers the common features of objects and events and collects them under a common name. According to Klausmeier (1992), the mental structure or representation formed as a result of grouping objects, events, phenomena and thoughts according to their similar characteristics is called a concept. Concepts can also be defined as categories used to group similar objects, people, events, ideas and processes (Senemoğlu, 2018). Concepts are scientific knowledge and in this sense, they are the building blocks of knowledge. Just as atoms form the basic building blocks of matter, concepts also form the basic cores of individuals' cognitive structures. For this reason, concepts play a great role in the intellectual development of the individual (Malatyalı & Yılmaz, 2010). As of childhood, individuals begin to learn concepts and the names of concepts (words), group them, classify them and reach new information by establishing relationships between concepts (Çaycı et al., 2007). Mortarella (1986) classified concepts into four categories according to their degree of concreteness and abstractness, the context in which they are learned (formal or informal), their distinguishing features (one-dimensional, multidimensional and relational) and the way they are learned (actional, symbolic and symbolic) (Cited in Doğanay, 2005). It has been suggested that learning concepts has many benefits such as increasing students' academic success, simplifying learning and remembering, individualizing teaching, separating real and erroneous perception, supporting complex understanding, problem solving and reasoning (Doğanay, 2005). Given that concepts are the building blocks of knowledge and play an active role in the learning process, it is important to grasp the concepts in order to develop expertise in a given field. One of the prerequisites for effective teaching and learning is to eliminate or minimize conceptual confusion and misconceptions.

Misconceptions may occur when students are insufficient to use their existing prior knowledge in new learning situations, to make a conceptual change in their minds, and to construct holistic understanding regarding concepts (Bal & Koray, 2002). While students learn concepts, they may encounter three types of classification errors, which can be called "generalization errors -overgeneralization and under generalization-, difficulty in distinguishing concepts, and incorrect conceptualization" (Şimşek, 2006). The teacher's task in teaching concepts is not only to help students develop the conceptual understanding they already have, but also to change knowledge structures that contain misconceptions or alternative concepts or frameworks (Novak, 1990). In order to enable students to access concepts and to eliminate these misconceptions, adequate teaching methods and techniques should be used to reveal their misconceptions already by taking their affective and cognitive levels into account (Kürümlüoğlu, 2019).

There are four levels of concept learning. These levels are defined as (a) concrete level, (b) identity level, (c) classification level and (d) formal level (Senemoğlu, 2018). For historical information, whether concrete or abstract, to become functional and permanent, it should be transformed into a concept or concepts and be correctly understood by individuals (Candan, 1998). Since learning abstract concepts is a more complex and difficult process, students experience difficulties in learning abstract concepts (Pine et al., 2001). Most historical concepts are abstract in nature. For this reason, it is possible to experience difficulties in learning those concepts. Moreover, how students perceive historical concepts also plays an important role in learning concepts. In Düzgün's (2018) study, it was concluded that 5th, 6th and 7th grade social studies textbooks were problematic in terms of language and expression, the beauties of the language were not sufficiently revealed, the concepts were not used appropriately and were not fully understood. This result reveals that the textbooks should be evaluated more meticulously in terms of language and expression by the Board of Education in order for the students to understand the concepts correctly in the social studies course at the elementary school level.

When the relevant literature is examined, it is found that there are some studies on teaching and learning concepts in history and social studies classes such as concept teaching with cooperative learning in social studies, students' understanding of geographical concepts and their misconceptions, social studies teachers' opinions on concept teaching, pre-service teachers' cognitive structures regarding abstract concepts in social studies, and their understanding of historical concepts (Avcı & Gümüş, 2016; Candan, 1998; Çaycı et al., 2007; Er & Ünal, 2017; Malatyali, 2010; Memişoğlu et al., 2016; Özkan, 2019). It has been determined that most of these studies are either on concept teaching or identification of misconceptions. When the research samples or study groups of these studies are examined, it is seen that they are generally conducted with middle and high school students. Considering that students have problems in learning historical concepts due to their abstract nature, it is important to determine to what extent prospective teachers know historical concepts and whether they have misconceptions on this subject. In order for teacher candidates to teach their field effectively, they need to understand important concepts in their field. There is a deficiency in this area in the social studies education literature. So, this study was conducted to fill this gap in the literature by aiming to reveal pre-service social studies teachers' perceptions of historical concepts and their misconceptions, if any. In the study, social studies teacher candidates' perceptions of a total of 9 historical concepts, including jacobinism, anachronism, historicism, historical empathy, synchronized history, ethnocentrism, orientalism, diaspora and imperialism, were examined. Within the scope of the study, answers were sought to the following questions:

- What are Social Studies teacher candidates' perceptions of the concepts of Jacobinism, anachronism, historicism, historical empathy, synchronous history, ethnocentrism, orientalism, diaspora and imperialism?
- What are Social Studies teacher candidates' information sources regarding the historical concepts investigated in the study? Where did they learn these concepts from?
- What, if any, do Social Studies teacher candidates have misconceptions regarding the historical concepts under study?

Method

Research Model

Qualitative research method was used in this study. Qualitative research is a type of research in which data collection methods and techniques such as observation, interviews and document analysis are used, and research phenomena and events are examined from a holistic perspective within their natural environments (Patton, 2002). Qualitative research aims to reveal how people understand, make sense of and interpret their social world. Semi-structured interview technique was used in the study.

Study Group

Criterion sampling, one of the purposeful sampling types, was used to identify and select the research participants. Gender, learning and achievement level were used as criteria. A total of 10 teacher candidates, five female and five male, studying at the undergraduate level in the Department of Social Studies Education, took part in the study as research participants. Research participants were selected from among teacher candidates with as many different levels of academic success (general grade point average) as possible. Since it is essential to describe the participants' opinions in depth in qualitative research, the number of participants is limited to 10 teacher candidates. In accordance with research ethics and confidentiality principles, pseudonym ranging from P1 to P10 (Participant 1-Participant 10) were given to each research participant. Participants signed consent form voluntarily stating that they participated in the research of their own volition. Information about the participants' backgrounds is shown in Table 1.

Table 1*Research Participants' Demographic Characteristics*

Participants	Gender	Level of Academic Success (Grade Point Average)
P1	Male	3-4
P2	Female	3-4
P3	Male	3-4
P4	Female	3-4
P5	Female	4
P6	Male	1-2
P7	Male	3-4
P8	Female	1-2
P9	Male	3-4
P10	Female	3-4

Data Collection Tools

A semi-structured interview form was used as a data collection tool in the research. Interview is the most appropriate data collection tool to collect data about the thoughts and perceptions of the participants in the research and to reveal the diversity and differences in their perspectives (Patton, 2002). Probing questions and follow-up questions were also used in the semi-structured interview form. Nine main questions and various probe and follow-up questions were asked to obtain in-depth information about the participants' perceptions of the concepts. The opinions of three Social Studies educators who have experience in qualitative research methods regarding the questions in the interview form were taken and necessary revisions were made. According to the results obtained from the first interviews with Social Studies teacher candidates, a new probing question was added to the questions in the interview form and two probing questions were removed. Research data was collected in 2021. Ethical committee permission certificate was received from Artvin Çoruh University Scientific Research Publication Ethics Board stating that this study was conducted in accordance with scientific ethical principles (dated 03.07.2021 and numbered 15106).

Data Analysis

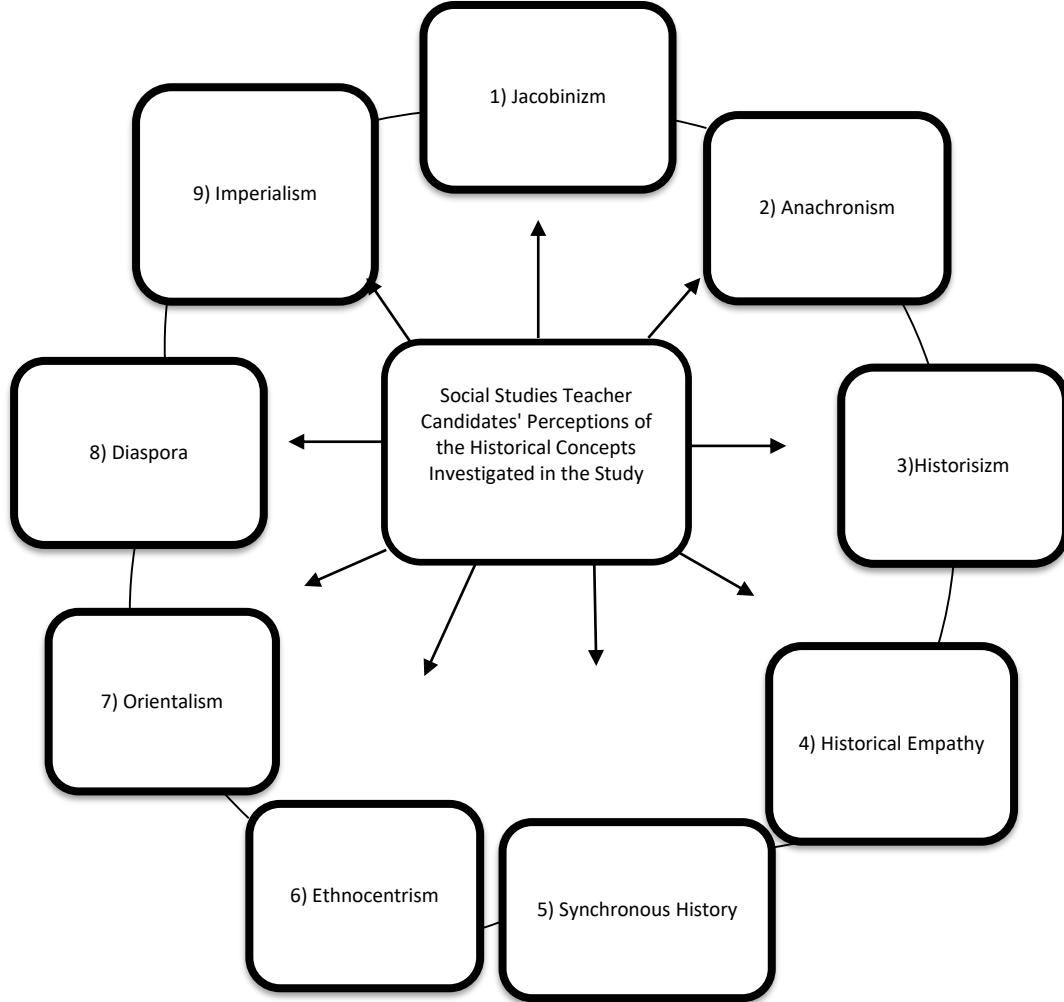
Due to the pandemic process, while collecting research data the interviews were not conducted face to face, but as a video call via Skype on a predetermined day. The interviews were recorded with the prior approval of the teacher candidates. After the interviews were completed, their transcripts were written verbatim in the Word program. Descriptive analysis was used to analyze the research data consisting of the answers to the interview questions. The interview texts were first read from the beginning to the end to gain a holistic perspective on the collected data. After this informal process was completed, formal coding of the research data was started and each interview text was coded line by line. While coding, a pre-prepared code list was not used, but words and phrases in the answers given by the participants were used. When these words were not sufficient, the researcher gave other codes to the research data. As a result of this coding process, codes emerged on the basis the research data. Categories were constructed from the codes obtained, and general patterns and themes were obtained from the categories (Patton, 2002). At the last stage of data analysis, the research findings reflecting the themes are described in depth. Direct quotations are used while presenting the research findings.

Findings

The concepts that were investigated in the study with the participation of Social Studies teacher candidates are given below in Figure 1.

Figure 1

Historical Concepts Examined in the Study

1. Social Studies Teacher Candidates' Perceptions of 'Jacobinism'

To reveal the participants' perceptions of the concept of Jacobinism, the questions of "What is Jacobinism?" and "What do you understand by Jacobinism?" were asked to the research participants. In their answer to this question, all of the participants stated that they heard this concept for the first time, so they did not have any knowledge about it. None of the participants could provide a scientific definition of Jacobinism. Thereupon, the participants were asked the following questions: "Have you encountered this concept before in classes or anywhere (book, television, newspaper, etc.)?" "Did the instructor of the course emphasize this concept in the lessons?" Except for the participant nicknamed P5, all participants stated that such a concept had not been discussed before in classes, that the instructors had not mentioned such a concept, and that they had not encountered this concept anywhere. P5 stated that he encountered the Jacobins group while researching the French Revolution and remembered this group as having a harsh ideology. Participants were asked: "What does the concept of Jacobinism remind you of?" When asked the question, the research participants with the nicknames P1, P2, P3, P5 and P10 said that it evoked an ideology. P4 said that it reminded imperialism. P6 said that it reminded a community. P7 and P8 said that it could be a concept belonging to Social Studies, and P9 said that it could be a movement of ideas.

Participants who stated that Jacobinism evokes an ideology were asked to answer this probing question: “Can you explain what kind of ideology it evokes?” Except for the participant nicknamed P5, none of the other participants could answer this question and explain what ideology Jacobinism evoked in them. P5 stated that Jacobinism evokes a revolutionary movement led by the Jacobins. Participants who said Jacobinism was a movement of thought or a community were asked to elaborate on their thoughts and to give examples. However, the participants could not answer the probing question and did not know the concept at all. When the participants were asked about their sources of information as to the concept of Jacobinism, they stated that they did not have any sources, but only expressed the associations that came to their minds based on similarities. This result revealed that the participants expressed their ideas and opinions about the concept of Jacobinism just by guessing and drawing on similarities, without having any knowledge about the concept. Participants’ perceptions of the concept of Jacobinism are presented in Table 2.

Table 2*Teacher Candidates’ Perceptions Regarding the Concept of Jacobinism*

Scientific Definition of Jacobinism	Perceptions	Participants
Jacobinism, top-downism; A movement based on the dominant powers imposing certain views and practices for the benefit of the society (TDK, 2020). “It is an Enlightenment ideology that aims to guide and enlighten the people and in this way legitimizes state terrorism” (Ağaoğluları and the others, 2005).	Ideology	P1, P2, P3, P5, P10
	Movement	P2, P4, P9, P10
	Government	P3, P5
	Community	P6
	The Jacobins	P5
	Emperialism	P4, P8
	Social Studies	P7, P8
	Revolutionary	P5
	Movement	

2. Social Studies Teacher Candidates' Perceptions of the Concept of 'Anachronism'

To reveal the participants' perceptions of the concept of anachronism, they were asked to answer these questions: “What is anachronism?.” “What do you understand by the concept of anachronism? Based on this question, the participants with the nicknames P1, P2, P7, P8, P9 and P10 stated that they had never encountered this concept before, it was not mentioned in classes, and that the instructors did not particularly focus on this concept. Differently, some participants nicknamed P4, P5 and P6 stated that they had heard of this concept before but could not remember anything about it clearly. Moreover, none of the teacher candidates could make a scientific definition of the concept of anachronism. Thus, the participants were asked to answer this questions: “What does the word anachronism remind you of?” Participants P1, P5 and P10 stated that anachronism could be a concept related to chronology and time. To obtain more detailed information from the participants, the question of “What makes you think of this?” was posed to them. Participants stated that they formed an opinion based on the structure of the word and that they thought it could be related to chronology due to the “chronism” in it. It was observed that when they were asked to explain this a little more, they started to have different ideas that they could not explain in terms of content.

Regarding anachronism, other participants P2, P8, P9 stated that this concept could be an opinion that represents a movement or an ideology. When asked about the reason for this, they stated that such concepts of foreign origin were generally used in history or political science courses, and therefore they thought that this concept could be an ideology or a movement. One of the participants, P3, stated that this concept could be the West’s exclusion of the East and that he likened the concept to orientalism. When this participant was asked why he thought so, he responded, “It occurred to me that there was such a thing because of the structure of the word.” Additionally, when asked to define this concept, he stated that he could define it as “racism.”

Unlike other participants' answers to the questions posed to social studies teacher candidates regarding the concept of anachronism, the participant nicknamed P5 defined anachronism as confusing the era with other times. When asked to explain this in more detail, this participant said; "I don't know what the word means, but what it reminded me that it was something like confusing eras. Seeing the present era with past eras was like living in a past era. Confusing the current era with the past era." Upon this answer, the participant was asked to explain it with an example in order to see whether he fully understood the concept or not. The participant explained his definition with the following example; "For example, it's like I'm going to war with sticks and stones in the 21st century. If I did this in this era where technological and superior weapons exist, I would be confusing the times." As the participant's explanations about the concept deepened, it was seen that he only addressed one aspect of the anachronism, knew a certain part of it, but did not fully master the concept and had incomplete learning about it.

P7, who had a different perspective on the concept, stated that it could be a branch of science that studies ancient times or a term related to geography. One of the participants, P6, stated that the concept of anachronism is "the effort of those who have come together in a certain way of thinking to spread this idea to people." He said, "I think of it as conveying the views of an intellectual group." Participants who defined the concept of anachronism in this way were asked about their sources of information as to why they thought so and were asked to explain their definitions of the concept. The participants generally said that they first expressed the thoughts that came to their minds and that the word evoked in them, based on the structure of the word. It has been observed that they cannot explain why they think this way. In this regard, it is understood that the participants made guesses based only on the structure of the word. It was found that the participants who expressed a certain aspect of anachronism did not know what the concept meant in all its aspects and in detail, and that they had incomplete learning in this regard. On the other hand, it is seen as a deficiency that the concept of anachronism is not seen in the courses and that the instructors do not focus on the concept. Participants' perceptions about the concept of anachronism are presented in Table 3.

Table 3

Teacher Candidates' Perceptions of the Concept of Anachronism

Scientific definition of the concept	Perceptions	Participants
Anachronism refers to a misconception about the date and period of a phenomenon. This misconception can be not only about factual information, but also about concepts, perspectives and mindsets. It has been stated that there are three different types of anachronism: Fact anachronism, language anachronism and approach anachronism (Öztürk, 2011).	Branch of science	P1, P7, P9
	Ideology-Movement	P2, P8, P9, P10
	History	P2, P9, P10
	Chronology	P1, P5, P10
	Racism	P3
	Opinion transfer	P6
	Justice	P4
	Term	P7
	Study of ancient times	P1
	Government	P8
Confusing eras or ages	P5	

3. Social Studies Teacher Candidates' Perceptions of the Concept of 'Historicism'

In order to reveal the participants' perceptions of the concept of historicism, they were asked the question of "What is historicism"? "What do you understand when you hear the term historicism". The participants reported familiarity with the concept stating that they had heard of it before and were more familiar with it than other concepts. Participants P1, P2, P8, and P9 stated that historicism is a scientific field that investigates history. Participant P4 drew attention to scientific methods and said "*Historicism is to reach the right conclusion by conducting research with scientific methods. I think it should be based on scientific methods, not on false assumptions of people's statements*". As the participants' statements on this subject deepen, it is understood that they perceive historicism as the objective study of history and

the use of scientific methods in doing so. In a different way from this perception, the participant P5 emphasized the subjectivity of historicism and said *"It is not a phenomenon valid for everyone, it seems to be a phenomenon that varies from person to person. I can say individual interpretation of history or individual measure of history. Historicism is to convey the past or history subjectively and personally.* Another participant, P10, handled the concept in a different dimension and defined historicism as a commitment to culture or history. Participant P3 perceived historicism as being stuck in the past history and said, *"When it comes to historicism, it makes me think of living in the past and not looking forward. I can say that it is always stuck in the past".* Participant P7 expressed historicism as the transmission of historical events. When the participants were asked to explain the reason for these thoughts, they stated that they encountered such concepts in books rather than in the classroom, and therefore they thought of important people who specialized in history.

Some participants interpreted the concept of historicism as the *evaluation of historical events*. In particular, participant P6's statement about historicism is striking *"I can say that historical events are elaborated by evaluating the events according to the conditions of that period"*. It was observed that the participant confused this concept with historical empathy and fell into a misconception. None of the participants could provide a scientific definition of historicism. The participants were then asked the probing questions: "Have you ever encountered this concept in the lessons or anywhere else (books, television, newspapers, etc.)?" "Did the course instructor emphasize this concept in the lessons?" The participants stated that they had not seen the concept in the lesson and that they had not encountered it anywhere. These findings reveal that the participants do not have detailed knowledge about the concept of historicism and that they only make comments based on the name of the concept. It was observed that the teacher candidates had difficulty in remembering and defining the concept. Participants were unable to provide a detailed definition of the content of the concept of historicism, including those who said they were more familiar with the concept. In general, it was determined that the participants had not encountered this concept frequently in lessons or books before and that they had problems in learning and teaching the concept. Participants' perceptions of the concept of historicism are presented in Table 4.

Table 4

Teacher Candidates' Perceptions of Historicism

Scientific Definition of the Concept	Perceptions	Participants
Historicism is the view that history has universal laws and that history necessarily flows towards a certain goal, in this sense an end. This goal or end is shown as Absolute freedom as the moment of identification of God and man in Hegel, as a classless society in Marx, and finally as a liberal society, for example, in civil servant-philosopher Fukuyama (Özlem, 1999).	Science field	P1, P4, P8, P9
	Evaluation of historical events	P1, P2, P3, P6, P7, P8
	Subjectivity	P5
	Objectivity	P4
	People interested in history	P1, P2, P3
	Scientific method	P4, P6
	Research of history	P2
	Commitment to culture	P5
	Commitment to history	P5, P10
	Staying stuck in the past	P3
	Transferring historical events	P6, P7

4. Social Studies Teacher Candidates' Perceptions of the Concept of 'Historical Empathy'

In order to reveal the participants' perceptions of the concept of historical empathy, the question was asked "What is Historical Empathy? What do you understand by Historical Empathy"? The majority of the participants made an opinion by analyzing the concept through the word empathy and responded accordingly. Participant P1 explained his historical perception of empathy as follows: *"I want to start from empathy. Empathy is putting yourself in someone's shoes. When I think about this for history, it's like putting histories in each other's shoes. There are two civilizations, there is cultural exchange or war between them. These two civilizations are trying to put each other in their place, that's how it seemed to*

me". Similarly, participant P4 tried to explain her perception of historical empathy with the words, "Based on empathy, just as we can empathize with our own history, we should be able to empathize with the history of other nations." These findings reveal that both participants perceive historical empathy as empathizing with other nations or civilizations. Participant P6 defined historical empathy more closely to its scientific definition as "It is a concept that we should be able to put ourselves in the place of important people in the events in history, to think about the events, but while doing this, we should take into account the possibilities and situations of that time". Participants P2, P5, P9, and P10 defined historical empathy as evaluating the events according to the opportunities and conditions of history in which they took place. Not all participants were able to provide a scientific definition of the concept of historical empathy. Participants were asked why they thought this way about the concept and their sources of information about the concept. Participants said that they handled the concepts separately and formed an idea about the concept. In order to obtain in-depth information, the participants were asked the following probing questions: "Have you ever encountered this concept in lessons or anywhere else (books, television, newspapers, etc.)? Did the course instructor emphasize this concept in the lessons"? Participants P1 and P10 stated that the concept was mentioned in the lessons, while the remaining participants stated that this concept had not been explained in the lesson before and that they had not encountered this concept. One of the participants who stated that he had heard of this concept before, P3, defined historical empathy as "It is when one group investigates the reason for the actions of another group". In order to reveal teacher candidates' perceptions about the concept in more detail, they were asked to explain their definitions of the concept a little more by asking probing questions. Participants tried to explain their definitions in depth by giving examples. The examples given by some participants about the concept revealed that they had misconceptions.

Participant P7 defined historical empathy as "Evaluating the conditions of the past with the current mind". When asked to give an example of this, P7 exemplified his thoughts as follows "Understanding what was done in the past and what is being done now. For example, the abolition of the sultanate may not seem right at the time, but if we think according to the current time, it may seem right. In one of them, the word empathy made me think of putting myself in the other's place, that is, being objective". This finding shows that the participant misperceived the concept and had misconceptions. It was found that most of the participants had deficiencies in their definitions of historical empathy. In other words, the participants learned the concept incorrectly and had misconceptions. This finding gives a clue that effective learning and teaching of the concept of historical empathy in social studies education at the undergraduate level cannot be done. As a result of the analysis of the interviews and observations made with the participants, it was understood that the definitions given by the participants were incomplete. Some participants learned the concept incorrectly and fell into misconceptions. Considering this situation, it can be seen that most of the participants acquired incomplete and incorrect learning. This situation might arise from the inadequacy of concept learning and teaching. Participants' perceptions of the concept of historical empathy are given in Table 5.

Table 5

Teacher Candidates' Perceptions of Historical Empathy

Scientific Definition of the Concept	Perceptions	Participants
	Culture exchange	P1
Historical empathy; It means understanding past events, people and situations within the framework of historical context, using different sources, taking into account the conditions of the period, and from the perspective of the people who lived in that period, without using today's value judgments (Yılmaz, 2012).	Empathy between civilizations	P1, P4
	Evaluating according to the conditions of the period	P2, P5, P6, P9, P10
	Comparison	P8
	Investigating the cause of events	P3
	Liking historical processes	P4
	Empathy to historical persons	P6
	Evaluation based on current time	P7
	Objectivity	P7

5. Social Studies Teacher Candidates' Perceptions of the Concept of 'Synchronized History'

To reveal the participants' perceptions of the concept of synchronized history, they were asked the question, "What is Synchronized History? What do you understand by the term synchronized history?" All participants initially attempted to decipher the meaning of the word synchronous and then tried to define the concept based on the meaning of the word. Participants attempted to define the concept as synchronization, adaptation, and matching. Participant P1 defined the concept of synchronized historical perception with the words *"Being synchronized is like keeping up with the times, so I associated it with that"*. Participant P2, on the other hand, defined the concept by saying *"Since the word synchronized means matching and combining, I think associating it with history means matching and combining past and present history"*.

Unlike these definitions, participants P3, P6, and P7 established a cause-effect relationship with the concept of synchronized history. Participant P6 explained his perception as follows; *"It is the realization of events depending on each other. I can evaluate it as an event being the result of another event, that is, as a result of a situation brought about by it"*. Participant P7 made a similar definition and explained his perception of the concept with the following example: *"For example the French Revolution affected the Ottoman Empire and divided it. There is a cause and effect"*. Participant P5 stated that there is a comparison and contrast in the concept. When the participant was asked to explain her opinion a little more and give an example she said, *"there is an interaction or a comparison, but it is a comparison that takes place within that period. I can say that two different events in the period were in the same period and were interactive. For example what was the state of the Ottoman Empire during the French Revolution or what was the state of the Ottoman Empire when the Industrial Revolution emerged"*. The participant was also asked about the sources of information about the concept. The participant stated that she had not encountered this concept before, and that she made such an explanation based on the meaning of the word synchronized and associating it with history. The participants were asked the following probing questions, "Have you encountered this concept before in lessons or anywhere else (books, television, newspapers, etc.)? Did the course instructor emphasize this concept in the lessons"? All of the participants stated that they had never encountered this concept before, that it was not emphasized in the lessons, and that they had not encountered it in any book or source.

Participants P4 and P10 stated that they perceived the concept of synchronized history as simultaneous history. Participant P4 said, *"In the first place, simultaneous history come to mind. For example, not only one event happened in a history. For example, during the War of Independence, not only this war took place, but other nations also experienced other wars"*. Participant P10 expressed the perception of synchronized history as follows but could not explain what kind of relationship or connection there was between two historical events *"I can think of the event in history as being simultaneous, two events happening at the same time"*. Participant P8 defined the concept by saying *"It was something like adapting to history, while Participant P9 defined synchronized history as "The information in history changes when new information emerges, so I call it enlightened history"*. The participants were asked the question "what makes you think of this"? The participants stated that they encountered the word synchronized on the phone or in technological devices, and that they defined the concept in this way when they associated it with history. These findings show that the participants only tried to define the concept of synchronized history through a reasoning based on the meaning of the word synchronized, and that they did not know what synchronized history actually is. None of the participants could provide a scientific definition of the concept of synchronized history. Participants' perceptions of the concept of synchronized history are given in Table 6.

Table 6*Teacher Candidates' Perceptions of Synchronized History*

Scientific Definiton of the Concept	Perceptions	Participants
The understanding of history is derived from the evaluation of events that occurred during the same time period in different societies and states (Ünal, 2006).	To keep up with the times	P1
	Cause-Effect	P3, P5, P6, P7
	Interaction	P5, P7
	Simultaneous history	P4, P5, P10
	Comparison	P5
	Adapt to history	P8
	Updated history	P9
	Matching	P2

6. Social Studies Teacher Candidates' Perceptions of the Concept of 'Ethnocentrism'

In order to reveal the participants' perceptions of the concept of ethnocentrism, the following questions were asked: "What is ethnocentrism? What do you understand when you say ethnocentrism"? All of the participants stated that they had never heard of this concept before, had not encountered it in lessons or anywhere else, and therefore had no knowledge about the content of the concept. The participants were then asked the question "what does the word ethnocentrism evoke for you"? The participants tried to answer this question by starting from the origin of the word ethnocentrism and analyzing it. The majority of the participants stated that it could be an ethnic feature due to the root of the word. Participants P2 and P5 stated that ethnocentrism may be related to ethnic structure. P2 explained the concept as follows: "I can define it as evaluating cultural characteristics, ethnic structure, language, etc. characteristics, and such elements". Similar to this reasoning, participant P3 expressed his opinion as follows: "the word is ethnic, so I think it is a situation related to race. Therefore, I thought it could be racism". While P4 expressed her opinion with her words as "Again, I have never heard of this concept before. I feel like it might be something related to ethnicity, race. I am not sure about that either", P10 said, "An ethnic group or ethnic origin is probably something related to this. I do not know, I have never heard of it before, so it does not have much of a connotation". Participants generally speculated about the origin of the word, but did not provide information about the content of the concept.

While participant P6 stated that the concept could be related to culture, participants P1 and P8 stated that the word made such an association in their minds because it was similar to the word ethnography and that ethnocentrism could be related to this concept. Participant P7 said "telling a history by dividing it into parts. Telling history ethnically according to races. As if there is not objectivity. Each ethnic group seemed to tell its own history more prominently". Participant P9 defined ethnocentrism as "the movement or science that investigates which ethnic race societies are from". These findings reveal that the participants do not have a precise and sufficient knowledge about the concept of ethnocentrism. They do not know this concept and they make the definition of the concept according to the associations that the word creates in their minds. However, they cannot make a scientific definition of the concept. Based on these findings, it shows that the concept of ethnocentrism, like the other concepts examined in the study, is neglected in social studies teaching. Participants' perceptions about the concept of ethnocentrism are given in Table 7.

Table 7*Teacher Candidates' Perceptions of Ethnocentrism*

Scientific Definition of the Concept	Perceptions	Participants
The view that the characteristics and value judgments of one's own community and culture are superior to those of other communities and cultures (Alkan & Erdem, 2021).	Synthesize	P2, P5
	Ethnic characteristics	P2, P3, P3, P4, P5, P6, P9, P10
	Culture	P2, P6, P10
	Way of life	P2, P6
	Subjective history narration	P7
	Ethnography	P1, P8
	Science	P9

7. Social Studies Teacher Candidates' Perceptions of the Concept of 'Orientalism'

In order to reveal the participants' perceptions of the concept of Orientalism, the interview questions were asked: "What is Orientalism? What do you understand when it comes to Orientalism"? In their first answers, the participants stated that they had heard of this concept before and it was more familiar to them. Some of the participants stated that they had heard of the concept before but did not have detailed information about its content. The participants were asked the following probing questions: "Have you ever encountered this concept before in lessons or anywhere else (books, television, newspapers, etc.)? Did the course instructor emphasize this concept in the lessons"? Some participants stated that the concept was mentioned in the lessons and some participants stated that they encountered it only in the textbooks. However, in the later parts of the interview, the participants stated that the course instructor did not emphasize and explain this concept.

Participant P7 stated that he did not know the concept as follows: "I heard this word but I do not know its content. I can't think of anything, I don't know the concept at all". P2, P4, P6, P8, P9, and P10 stated that they had heard about this concept before, but they did not have detailed information about the concept and did not remember much about the content of the concept. Participant P1 defined the concept as a fight for supremacy that the West has established over the East. Participant P3 expressed an opinion on the perception of the concept as "it was the exclusion of the East from the West or vice versa". In contrast to this view, participants P8, P9, and P10 commented that the concept could be a trend. Participant P4 who suggested that Orientalism could be a movement said, "it seemed to me like the idea of counting the entire Ottoman Empire as one, it reminded me of it, I can only say that it is a movement of ideas, I can't think of anything else". P8 said that she did not know the concept by explaining as follows: "it sound like an art movement. It can be adapting to our history and present to everything we live in. I can't think of anything different because I liken it to orientation". Participant P6 made a wrong interpretation that the concept could be a historical narrative. P6 made an incorrect definition as "I can say that historical events are conveyed in detail as they were in the period in which they were experienced without adding subjectivity or ideas". Unlike the other participants, P2 revealed that he did not misperceive the concept by explaining his thoughts as "I know it as Orientalism. I think it is a concept that describes Eastern culture, I think it is a value that compares Eastern and Western culture". Similarly, participant P5 made the definition of the concept more accurately than the other participants, albeit incompletely, by saying "if I remember correctly, I know that it means orientalism". Upon these answers, the participants were asked the follow-up question "What is Orientalism"? While P2 made an incorrect explanation as "it is to adopt the Eastern culture", participant P5 made a more accurate explanation as "I only remember a sentence like this, I remember it as the examination of cultures, languages, people, and the social people living in that period. I try to express it with associations because I don't have complete information". The participant stated that she knew the synonym of the concept but she did not have clear information about the content or scope of the concept. These findings reveal that only P2 and P5 expressed the concept of orientalism as orientalism, and P2, like other participants, did not clearly know what the concept meant. Except for P5, the other participants could not provide a complete and accurate scientific definition of the concept of Orientalism. It was observed that most of the participants had a misconception about this concept. The fact that the participants did not have complete information about

the content of the concept shows that this concept is neglected in social studies teaching. It is possible to infer that the course instructors do not explain the concepts sufficiently in the lessons. These findings show that teacher candidates do not make a special effort to learn the concepts and their general knowledge level is quite shallow. Participants' perceptions of the concept of orientalism are presented in Table 8.

Table 8

Teacher Candidates' Perceptions of Orientalism

Scientific Definiton of the Concept	Perceptions	Participants
Orientalism, the science of studying the languages, history, culture, and customs of the nations located in the east according to Europe, Orientalism (TDK, 2020)	Movement	P4, P8, P9, P10
	Perspective	P1
	Orientalism	P2, P5
	Culture comparison	P2
	Embracing Eastern culture	P2
	Fight for supremacy	P1
	Inspection tool	P5
	History narration	P6, P7
	Excluding Western culture	P3

8. Social Studies Teacher Candidates' Perceptions of the Concept of 'Diaspora'

In order to reveal the participants' perceptions of the concept of diaspora, an open-ended interview question was asked as: "What is diaspora? What do you understand when you say diaspora"? All of the participants stated that they had encountered this concept for the first time and that they had not seen this concept before in the lessons or in any books or resources. Participants P1, P7, and P10 stated that they did not know this concept and did not share any information or opinions. The other participants tried to make a definition of the concept by reasoning only in line with the associations that the word created in their minds. For example, while participant P2 said, "since it is a foreign word, I did not have any connotation, but I think it is a concept related to history", participant P3 said, "I can't think of anything because I don't know, I have no idea. Maybe it could be an opinion related to philosophy or political philosophy". Participant P4 stated that the word evokes 'authority' because of its name. Participant P5 stated that "I think about the origin of the word. I feel as if it is a concept related to the public. I can't make an association because I do not have information". Upon this answer, P5 was asked why she thought this way. P5 stated that she had no knowledge about the concept and that she only had such an association in her mind. Participant P6 stated that the concept of diaspora evokes ancient civilizations, while participant P8 said that the concept could be a form of governance. Participant P9 stated that the concept reminded him of science. These research findings reveal that teacher candidates who participated in the study did not have any knowledge about the concept. Therefore, none of the participants could provide a scientific definition of the concept of diaspora. The fact that the participants have never heard of this concept and do not recognize it shows that there are serious problems in concept teaching and learning in social studies. Participants' perceptions about the concept of diaspora are presented in Table 9.

Table 9

Teacher Candidates' Perceptions of Diaspora

Scientific Definiton of the Concept	Perceptions	Participants
First, the Jews scattered after the Babylonian exile, then the Jews living outside Palestine and Israel, and nowadays, all the communities of immigrant who were displaced and scattered in different lands, forming communities in the country of asylum (TDK, 2020).	History	P2
	Opinion	P3
	Authority	P4
	Public	P5
	Ancient Civilizations	P6
	Form of governance	P8
	Science	P9

9. Social Studies Teacher Candidates' Perceptions of the Concept of 'Imperialism'

In order to reveal the participants' perceptions of the concept of imperialism, the question was asked "What is imperialism? What do you understand when imperialism is mentioned"? The participants stated that they had frequently encountered this concept before, that this concept had been mentioned in all history lessons since high school, and that they were therefore familiar with the concept of imperialism. Most of the participants defined the concept as 'colonization-colonialism' in the first place. Some participants stated that there are different types of colonialism and that this concept has the dimension of 'cultural and economic exploitation'. Participants were asked to give examples to concretize their perceptions of the concept. The majority of the participants gave 'strong states oppressing weak states' as an example of the concept. Participants P1 and P2 said that the concept brought to mind the Industrial Revolution and geographical discovery. When asked about the reason for this association, participant P1 stated that the concept emerged with the development of technology after the Industrial Revolution, while P2 said, "because with the Industrial Revolution, especially European countries, especially England, develop. It becomes a great power and colonizes weak states and uses this power on weak states. In a way, it imposes imperialism on them". Participants P5, P7, P8, and P10 characterized the concept as self-interest and mentioned that powerful states exploit weak states in line with their interests. P5 explained this opinion as follows: "I think that if a powerful country takes advantage of another country in line with its own interests, it is exploiting it. Therefore, I think it is a softened form of colonialism. Powerful states can change, shape, and use less powerful states in line with their own interests".

Participants P6 and P9 stated that imperialism is 'an effort to establish superiority and dominance'. P6 explained his views with an example such as "Russia's effort to dominate other states emerged by states such as the USA in order to prevent Russia from spreading communism to the world or the desire to establish leadership". P9 characterized imperialism as 'expansionism'. These findings reveal that the participants know the concept of imperialism better than the other concepts examined in the study and that they have knowledge about the content of the concept. Almost all of the participants provided detailed information and opinions on the content of the concept of imperialism. Participants' perceptions about the concept of imperialism are presented in Table 10.

Table 10

Teacher Candidates' Perceptions of Imperialism

Scientific Definition of the Concept	Perceptions	Participants
The expansion of a nation by taking another nation under its political and economic domination on the basis of exploitation, expansionism, imperialism (TDK, 2020).	Colonial-Colonialism	P1, P2, P3, P4, P5, P6, P7, P8, P9, P10
	Industrial Revolution	P1, P2
	Geographical exploration	P2
	Dominance	P2, P9
	Expansionism	P5, P10
	Establishing superiority	P6, P9
	The powerful state oppresses the weak	P1, P3, P4, P5, P6, P7, P9, P10
	Cultural-economic exploitation	P2, P3, P9
Self-interest	P5, P7, P8, P10	

10. Historical Misconceptions Identified in the Participants

It was determined that the participants had serious misconceptions in their perceptions of the concepts examined in the study and that they did not know some concepts at all or their knowledge was quite limited. For example, the participants had never heard of the concept of Jacobinism before and that no learning about this concept had taken place. Since the participants did not have sources of information on the concept of Jacobinism, they tried to define the concept only through the associations formed in their minds, which were often incorrect. It was determined that the participants did not have accurate

and complete information about the concept of anachronism and perceived the concept incorrectly. Participants stated that the concept was mentioned in the lessons but they did not have detailed information about the content of the concept. Only participant P5 defined anachronism as “confusing the current era” but when asked to give a detailed explanation or example of the concept, he did not provide sufficient explanation and revealed that she dealt with the concept only in one aspect. Participants did not have sufficient knowledge about the concept of historicism and that they only tried to understand the concept based on the name of historicism. Participants stated that they had not come across the concept of historicism frequently in lessons or books before. It was also observed that the participants’ sources of information on this concept were limited to books. It was found that some participants confused the concept of historicism with historical empathy and had misconceptions. While some participants provided accurate information about the concept of historical empathy, some participants’ definitions were found to be incomplete or incorrect. It was determined that some participants perceived the concept incorrectly and contrary to its scientific definition and experienced misconceptions. Participants did not encounter the concept of synchronized history either in the lessons or in the books. Based on the meaning of the word synchronized, the participants tried to explain the concept of synchronized history, the content of which they did not know and did not learn. It was found that most of the participants’ perceptions of the concept did not coincide with the scientific definition of the concept. It was determined that the participants did not have sufficient knowledge about the concept of ethnocentrism and did not know this concept. Participants stated that they had not encountered this concept in lessons or books before. Therefore, they could not define the concept in accordance with its scientific definition. It was determined that most of the participants had inadequate perceptions of the concept of orientalism and experienced misconceptions. Some participants mostly referred to orientalism as oriental science but failed to explain or misexplained what orientalism was. It was also determined that the participants did not have any knowledge about the concept of diaspora and that they had never encountered this concept before. Participants had knowledge only about the concept of imperialism among the nine concepts examined in the study and perceived the concept close to its scientific definition. The findings of this study reveal that there are serious deficiencies and inadequacies in social studies teaching and learning regarding the concepts examined in the study. The findings showing the participants’ misconceptions and sources of information about the concepts are presented in Table 11.

Table 11*Teacher Candidates’ Historical Misconceptions*

Concepts	Misconception	Learning	Source of Knowledge
Jacobinism	☑	☒	☒
Anachronism	☑	☞	☒
Historicism	☑	☞	📖
Historical Empathy	☑	☞/☝	😊
Synchronized History	☑	☒	☒
Ethnocentrism	☑	☒	☒
Orientalism	☑	☞	😊/📖
Diaspora	☑	☒	☒
Imperialism	☒	☝	😊/📖

Legends : ☑: Yes ☒: No ☒: No Learning ☝: Correct Learning ☞: Wrong Learning 📖: Book
😊: Instructor

Discussion & Conclusion

In this study, in which social studies teacher candidates’ perceptions and misconceptions of historical concepts were examined, it was concluded that the participants’ perceptions of the historical concepts

examined were inadequate and did not show consistency and integrity. Teacher candidates participating in the study confused historical concepts (jacobinism, anachronism, historicism, historical empathy, synchronized history, ethnocentrism, diaspora, orientalism) and experienced misconceptions or confusion.

In a study examining the knowledge levels of social studies teacher candidates about some concepts in European History, it was found that the participants confused some concepts related to European History and had misconceptions (Alaca, 2018). In a study conducted to determine the level of understanding of social studies teacher candidates, it was concluded that the participants could not fully understand some of the concepts used in the teaching of the History of Revolution (Kaymakçı, 2012). The study concluded that teacher candidates had misconceptions about concepts such as “rebellion, revolution, renaissance and revolution, reform, evolution and coup”. The results of Kaymakçı (2012) and Alaca (2018) studies overlap with the results of this study in determining that teacher candidates have deficiencies in their knowledge and perceptions of historical concepts and experience misconceptions.

Definitions and explanations of the teacher candidates participating in this study lacked knowledge about the content of the concept, and the participants tried to explain the concepts through associations and analogies formed in their minds. Participants did not encounter the concepts of jacobinism, anachronism, historicism, historical empathy, synchronized history, ethnocentrism, orientalism, and diaspora in the lessons, and that these concepts were not thought in social studies and history lessons. These findings show that there is a deficiency in the field of teaching historical concepts in social studies. It was determined that teacher candidates did not conduct out-of-school investigations on the historical concepts examined in the study. Teacher candidates had serious misconceptions about historical concepts and could not define the concepts in accordance with their scientific definitions. In a study conducted to determine the misconceptions of social studies teacher candidates about historical concepts, the participants had misconceptions about most of the concepts examined in the study and could not clearly define the concepts (Özkan, 2019). Similar results were obtained in this study. In the study examining history teachers' perceptions of historical empathy, it was found that more than half of the history teachers misperceived historical empathy, confused historical empathy with sympathy, and thus experienced conceptual confusion (Yılmaz & Koca, 2012). In this study, it was also found that some teacher candidates misperceived historical empathy and had misconceptions about it.

As a result of the research, it was concluded that teacher candidates had never encountered some concepts before and did not attempt to learn these concepts. This result shows that teacher candidates encounter important historical concepts frequently or sufficiently in the courses given in higher education. Considering that today there is an understanding of conceptual learning rather than procedural learning (Çolak, 2010), it is possible to state that these teacher candidates studying at higher education level could not realize an effective conceptual learning. One of the reasons why these concepts could not be learned by teacher candidates may be that teacher candidates found it difficult to learn different concepts in social studies education. Er and Ünal (2017) examined the cognitive structures of teacher candidates towards abstract concepts that are described as difficult to teach in social studies lesson through word association test. According to the results obtained from the research, teacher candidates characterized many concepts in history, geography, sociology, anthropology, archeology, psychology, economy, politics, philosophy, and religion as difficult concepts to teach. There is a need for various studies, especially action research, to eliminate these negative perceptions of teacher candidates. Teacher candidates who will practice the teaching profession should give the necessary importance to concept learning and teaching by realizing that the basis of today's teaching understanding is the conceptual learning of knowledge.

When the related literature is examined, problems related to the teaching and learning of historical and geographical concepts have been identified not only at higher education level but also at different educational levels. For example, Arslan (2010), Aycan (2010), and Kömürcü (2002) concluded that students in the History of Revolution lessons did not learn the concepts correctly. Similarly, in the studies conducted by Karahan (2009) with secondary school students, Kaya (2011) with 7th grade students, and Kılıç (2015) with 8th grade students, students' perceptions of the concepts examined were not sufficient,

they had stereotypical knowledge about the concepts, their level of knowledge about the concepts was insufficient and they had misconceptions. Various studies showed that students had problems not only in the learning of historical concepts but also in the learning of geographical concepts in the social studies curriculum and that they had misconceptions about these concepts (Avcı, 2015; Bitlisli, 2014; Çakmak, 2006; Gümüş & Avcı, 2016; Kayacan, 2010). When the results of this study were examined, it was determined that students had difficulties in learning the concepts in the course since they started to learn social studies lesson, and that they had concept confusion and misconceptions.

Since teacher candidates are required to teach concepts in the social studies lesson, it is important to examine the research conducted with teachers on social studies concept teaching. Soylu (2019) conducted a study to determine the views of social studies teachers on concept teaching, teachers had difficulty with abstract historical concepts in the social studies lessons and that these concepts were more difficult to learn. Memişoğlu and Tarhan (2016) also found that social studies teachers had the most difficulty in teaching concepts in citizenship and history units. According to the results obtained from Çümen's (2019) study, teachers stated that students had a lot of misconceptions in the social studies lesson and that abstract concepts, names of old civilizations, foreign language concepts, geographical and historical concepts were among the subjects with the most misconceptions.

The results of this study show that the teacher candidates who participated in the study are also likely to have problems in teaching the concepts in the social studies lesson while practicing their teaching profession. The inability of teacher candidates to learn the concepts they are expected to learn at the undergraduate level completely and accurately, and their confusion and misconceptions about concepts constitute a problem that will negatively affect their professional lives. In a course such as a social studies, where concepts have an important place, it will be inevitable to experience problems related to concept teaching. In order to avoid or minimize problems in concept learning and teaching, long term educational policies and cooperation between the Ministry of National Education and university faculties of education are needed. Teacher candidates and students should be given the opportunity to make sense of and think about concepts and not to memorize large amounts of information and concepts. However, it is understood that the explanations given by the instructors in undergraduate courses are under the influence of behavioral learning theory, which attaches importance to knowledge and knowledge transfer. As in the teaching of other subjects, it is recommended that the constructivist approach should be effectively implemented in the lessons on concept teaching and that teachers should use teaching methods and techniques that are compatible with the principles of the constructivist approach in their classrooms practices. Teaching basic concepts to students in the lessons and providing concrete examples of concepts will facilitate concept learning and the elimination of concept confusion and misconceptions. In the lessons, not only the names of the concepts should be mentioned, but the concepts should be emphasized frequently and the concepts should be handled in relation to the context in which they are found. Teacher candidates should be encouraged to do in-school or out-of-school reading about the concepts and to associate and assimilate the texts they read with the subject matter. In this way, complete and permanent learning that is not disconnected from each other can be realized.

Studies conducted to determine teacher candidates' perceptions of historical concepts in the Social Studies Curriculum are quite limited in the literature. Considering the importance of concepts in social studies education, there is a need to fill this gap in the related literature and to conduct new studies. In this study, social studies teacher candidates' perceptions of historical concepts were examined using qualitative research method. Examining studies that deal with concepts as a research topic at various educational levels, in different universities or geographical regions, with different participants and different research designs will contribute to the systematic collection of information on concepts in Social Studies education and the development of the literature. New studies to be conducted on concepts in the field of Social Studies should not be limited to descriptive methods, and there is a need for the use of action research design that will help to identify and eliminate misconceptions at the same time. Experimental studies should be conducted to determine which teaching methods are more effective in teaching concepts and eliminating misconceptions.

Author Contribution Rates

The authors contributed equally to the study.

Ethical Declaration

All rules included in the “Directive for Scientific Research and Publication Ethics in Higher Education Institutions” have been adhered to, and none of the “Actions Contrary to Scientific Research and Publication Ethics” included in the second section of the Directive have been implemented.

Ethical committee permission certificate was received from Artvin Çoruh University Scientific Research Publication Ethics Board stating that this study was conducted in accordance with scientific ethical principles (dated 03.07.2021 and numbered 15106).

Conflict Statement

The author declares no competing interests.

Türkçe Sürümü

Giriş

Kavramlar; düşünmemizi kolaylaştıran, fiziksel ve sosyal dünyayı anlamamızı ve anlamlı ilişkiler kurmamızı sağlayan zihinsel araçlardır (Senemoğlu, 2018). Bireylerin çevrelerinde algılamak ve hatırlamak zorunda olduğu somut ve soyut birçok bilgi yer almaktadır ve kavramlar bu bilgilerin akılda tutulmasını ve daha kolay hatırlanmasını sağlar. Bu nedenle, kavramlar bireylerin düşünce sürecinde önemli unsurlardır (Düzenli, 2011; Yılmaz, 2008). Türk Dil Kurumuna (2011) göre kavram, bir nesnenin veya düşüncenin zihindeki soyut ve genel tasarımı; nesnelerin, olayların ortak özelliklerini kapsayan ve ortak bir ad altında toplayan genel tasarım ve mefhum olarak tanımlanmaktadır. Klausmeier'e (1992) göre obje, olay, olgu ve düşüncelerin benzer özelliklerine göre gruplandırılması sonucu oluşan zihinsel yapı veya temsil kavram olarak adlandırılmaktadır. Kavramlar benzer nesnelere, insanları, olayları, fikirleri ve süreçleri gruplamak için kullanılan kategoriler olarak da tanımlanabilir (Senemoğlu, 2018). Kavramlar, bilimsel bilgilerdir ve bu anlamda bilgilerin yapı taşlarıdır. Atomların maddelerin temel yapı taşlarını oluşturmaları gibi kavramlar da bireylerin bilişsel yapılarının temel çekirdeklerini oluştururlar. Bu nedenle, kavramlar bireyin entelektüel gelişiminde büyük bir rol oynarlar (Malatyalı & Yılmaz, 2010). Bireyler özellikle çocukluk yaşından itibaren kavramları, kavramların adlarını (sözcükleri) öğrenmeye başlar, onları gruplandırır, sınıflandırır ve kavramlar arası ilişkiler kurarak yeni bilgilere ulaşırlar (Çaycı ve diğerleri, 2007). Mortarella (1986) kavramları, somutluk ve soyutluk derecesine, öğrenildikleri bağlama (formal veya informal), ayırt edici özelliklerine (tek boyutlu, çok boyutlu ve ilişkisel) ve öğrenilme biçimlerine (eylemsel, simgesel ve sembolik) göre dört kategoride sınıflandırmıştır (Akt. Doğanay, 2005). Kavramların öğrenilmesinin öğrencilerin akademik başarısını artırma, öğrenme ve hatırlamayı basitleştirme, öğretimi bireyselleştirme, gerçek ve hatalı algılamayı ayırıştırma, karmaşık anlamaya destek olma, problem çözme ve akıl yürütme gibi birçok faydası olduğunu ileri sürülmüştür (Doğanay, 2005). Kavramların bilgilerin yapı taşları oldukları ve öğrenme sürecinde aktif bir rol oynadıkları düşünüldüğünde, bir alana ilişkin uzmanlık geliştirebilmek için o alanda yer alan kavramlara hâkim olmanın önemi anlaşılmaktadır. Etkili bir öğretim ve öğrenmenin gerçekleşmesinin ön koşullarından birisi kavram kargaşası ve kavram yanlışlarının giderilmesi veya minimum düzeye düşürülmesidir.

Öğrenciler, yeni öğrenme durumlarında mevcut önbilgilerini kullanmada, zihinlerinde kavramsal değişimi gerçekleştirmedi ve kavramlara ilişkin anlam bütünlüğü oluşturmada yetersiz kaldıklarında kavram yanlışları oluşabilir (Bal & Koray, 2002). Öğrenciler kavram öğrenme sırasında "genelleme hatası -aşırı genelleme ve yetersiz genelleme-, ayırt etme güçlüğü, yanlış kavramsallaştırma" olarak adlandırılabilir üç tür sınıflama hatası ile karşılaşılabilir (Şimşek, 2006). Öğretmenin kavram öğretimindeki görevi öğrencilerin sahip oldukları kavramsal anlayışı geliştirmelerine yardımcı olmakla sınırlı değildir. Öğretmenin görevi kavram yanlışlarını veya alternatif kavramlar ve çerçeveler içeren bilgi yapılarını değiştirmektir (Novak, 1990). Öğrencilerin kavramlara erişmelerini sağlamada kendilerinde hâlihazırda var olan kavram yanlışlarının açığa çıkarılması ve bu yanlışların ortadan kaldırılması için duyuşsal ve bilişsel seviyelerinin göz önüne alınarak uygun yöntem ve tekniklerin kullanılması gerekmektedir (Kürümlüoğlu, 2019).

Kavram öğrenmenin dört düzeyi bulunmaktadır. Bu düzeyler sırasıyla (a) somut düzey (*concrete level*), (b) tanıma düzeyi (*identity level*), (c) sınıflama düzeyi (*classificatory level*) ve (d) soyut düzey (*formal level*) olarak tanımlanmıştır (Senemoğlu, 2018). Tarihsel bir bilginin ister somut ister soyut olsun işlevsel hâle gelmesi ve kalıcı bir bilgi olması bu bilginin kavram ya da kavramlara dönüştürülmesine ve bu kavramların doğru bir şekilde algılanmasına bağlıdır (Candan, 1998). Soyut kavramların öğrenilmesi daha karmaşık ve zor bir süreçtir, bu nedenle soyut kavramların öğrenilmesinde öğrenciler zorluklar yaşamaktadırlar (Pine vd., 2001). Tarihsel kavramların büyük bir kısmı soyut kavramlardır. Bu nedenle öğrenilmesinde güçlükler yaşanması olasıdır. Diğer yandan, öğrencilerin tarihsel kavramları nasıl algıladıkları da kavramın öğrenilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Düzgün'ün (2018) çalışmasında, 5, 6 ve 7. sınıf sosyal bilgiler

ders kitaplarının dil ve anlatım açısından sorunlu oldukları, dilin güzelliklerinin yeterince ortaya konmadığı, kavramların uygun kullanılmadığı ve tam olarak anlaşılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, ilköğretim düzeyinde sosyal bilgiler dersinde kavramların öğrenciler tarafından doğru anlaşılması için ders kitaplarının Talim Terbiye Kurulu Başkanlığında dil ve anlatım açısından daha titiz değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

İlgili alan yazını incelendiğinde, kavramlara dayalı tarih öğretimi, sosyal bilgiler dersinde iş birliğine dayalı öğrenme ile kavram öğretimi, öğrencilerin coğrafi kavramları anlama düzeyleri ve kavram yanlışları, sosyal bilgiler öğretmenlerinin kavram öğretimine ilişkin görüşleri, öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinde soyut kavramlara ilişkin bilişsel yapıları, tarih kavramlarına ilişkin kavram yanlışları gibi sosyal bilgiler ve tarih dersinde kavram öğretim ve öğrenimi gibi çeşitli araştırmalar yapıldığı görülmüştür (Avcı & Gümüş, 2016; Candan, 1998; Çaycı vd., 2007; Er & Ünal, 2017; Malatyalı, 2010; Memişoğlu vd., 2016; Özkan, 2019). Bu çalışmaların çoğunun kavram öğretimi ve kavram yanlışlarının belirlenmesi üzerine yapılan araştırmalar olduğu tespit edilmiştir. Bu araştırmaların örneklem veya çalışma grupları incelendiğinde genellikle ortaokul ve ortaöğretim düzeyindeki öğrencilerle yapılmış olduğu görülmektedir. Tarihsel kavramların soyut olması nedeniyle öğrencilerin bu kavramları öğrenmede problem yaşadıkları düşünüldüğünde, öğretmen adaylarının tarihsel kavramları ne derece bildiği, bu konuda kavram yanlışlarının olup olmadığının belirlenmesi önem arz etmektedir. Öğretmen adaylarının kendi alanlarının öğretimini etkili yapabilmeleri için çalışma alanlarında geçen önemli kavramları iyi anlamaları gerekmektedir. Sosyal bilgiler eğitimi literatüründe bu alanda yeterli ampirik çalışma olmadığı için bir eksiklik bulunmaktadır. Literatürdeki bu eksikliği gidermek için yapılan bu çalışmada, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tarihsel kavramlara yönelik algıları ve eğer varsa kavram yanlışlarının neler olduğu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Jakobenzim, anakronizm, tarihselcilik (historisizm), tarihsel empati, senkronize tarih, etnosentrizm, oryantalizm, diaspora ve emperyalizm kavramlarına yönelik algıları incelenmiştir. Çalışmada aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır:

- Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Jakobenzim, anakronizm, tarihselcilik (historisizm), tarihsel empati, senkronize tarih, etnosentrizm, oryantalizm, diaspora ve emperyalizm kavramlarına yönelik algıları nasıldır?
- Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının çalışmada incelenen tarihsel kavramlara yönelik bilgi kaynakları nelerdir? Bu kavramları nereden öğrenmişlerdir?
- Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının çalışmada incelenen tarihsel kavramlara yönelik kavram yanlışları varsa bunlar nelerdir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman incelemesi gibi veri toplama yöntem ve tekniklerinin kullanıldığı, olgu ve olayların kendi doğal ortamları içerisinde bütüncül bir bakış açısıyla incelendiği bir araştırma türüdür (Patton, 2002). Nitel araştırmada, insanların sosyal dünyayı nasıl anladıkları, anlamlandırdıkları ve yorumladıkları ortaya konmaya çalışılır. Çalışma, yarı yapılandırılmış görüşme tekniğine dayalı yürütülmüş nitel bir araştırmadır.

Çalışma Grubu

Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örneklem çeşitlerinden ölçüt örnekleme tekniği kullanılmıştır. Cinsiyet, öğrenme ve başarı düzeyi ölçüt olarak belirlenmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenliği programında lisans düzeyinde öğrenim gören beş kız ve beş erkek olmak üzere toplam 10 öğretmen adayı çalışmaya katılmıştır. Katılımcıların mümkün olduğu kadar farklı akademik başarı düzeyinde (genel not ortalaması) olan adaylar arasından seçilmesine dikkat edilmiştir. Katılımcıların görüşlerini derinlemesine betimlemek esas olduğundan katılımcı sayısı 10 kişi ile sınırlandırılmıştır. Araştırma etiği ve gizlilik ilkesi gereği her bir

katılımcıya K1-K10 arasında değişen rumuzlar verilmiştir. Katılımcılar, araştırmaya kendi istekleri ile katıldıklarına dair gönüllü katılım formunu imzalamışlardır. Katılımcılara ait bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

Katılımcılara İlişkin Demografik Bilgiler

Katılımcılar	Cinsiyet	Akademik Başarı Düzeyi (Gano)
K1	Erkek	3-4
K2	Kadın	3-4
K3	Erkek	3-4
K4	Kadın	3-4
K5	Kadın	4
K6	Erkek	1-2
K7	Erkek	3-4
K8	Kadın	1-2
K9	Erkek	3-4
K10	Kadın	3-4

Kullanılan Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme, araştırmada yer alan katılımcıların düşünce ve algılarına yönelik veri toplamak, bakış açılarındaki çeşitlilik ve farklılıkları ortaya koymak için kullanılacak en uygun veri toplama aracıdır (Patton, 2002). Yarı yapılandırılmış görüşme formunda sonda sorularına (*probing questions*) ve devam sorularına (*follow-up questions*) yer verilmiştir. Görüşme formunda 9 temel soru ve katılımcıların kavram algılarına yönelik derinlemesine bilgi elde etmek için çeşitli sonda ve devam soruları sorulmuştur. Görüşme formunda yer alan sorulara ilişkin nitel araştırma yöntemleri konusunda deneyimli üç sosyal bilgiler eğitimcisinin görüşleri alınmış ve gerekli revizyonlar yapılmıştır. Sosyal bilgiler öğretmen adayları ile yapılan ilk görüşmelerden elde edilen sonuçlara göre görüşme formundaki sorulara yeni bir sonda sorusu eklenmiş, iki sonda sorusu da çıkarılmıştır. Araştırma verileri 2021 yılında toplanmıştır. Bu çalışmanın bilimsel etik ilkelere uygun yürütüldüğüne ilişkin Artvin Çoruh Üniversitesi Bilimsel Araştırma Yayın Etiği Kurulu tarafından izin belgesi verilmiştir (03.07.2021 tarih ve 15106 sayılı).

Veri Analizi

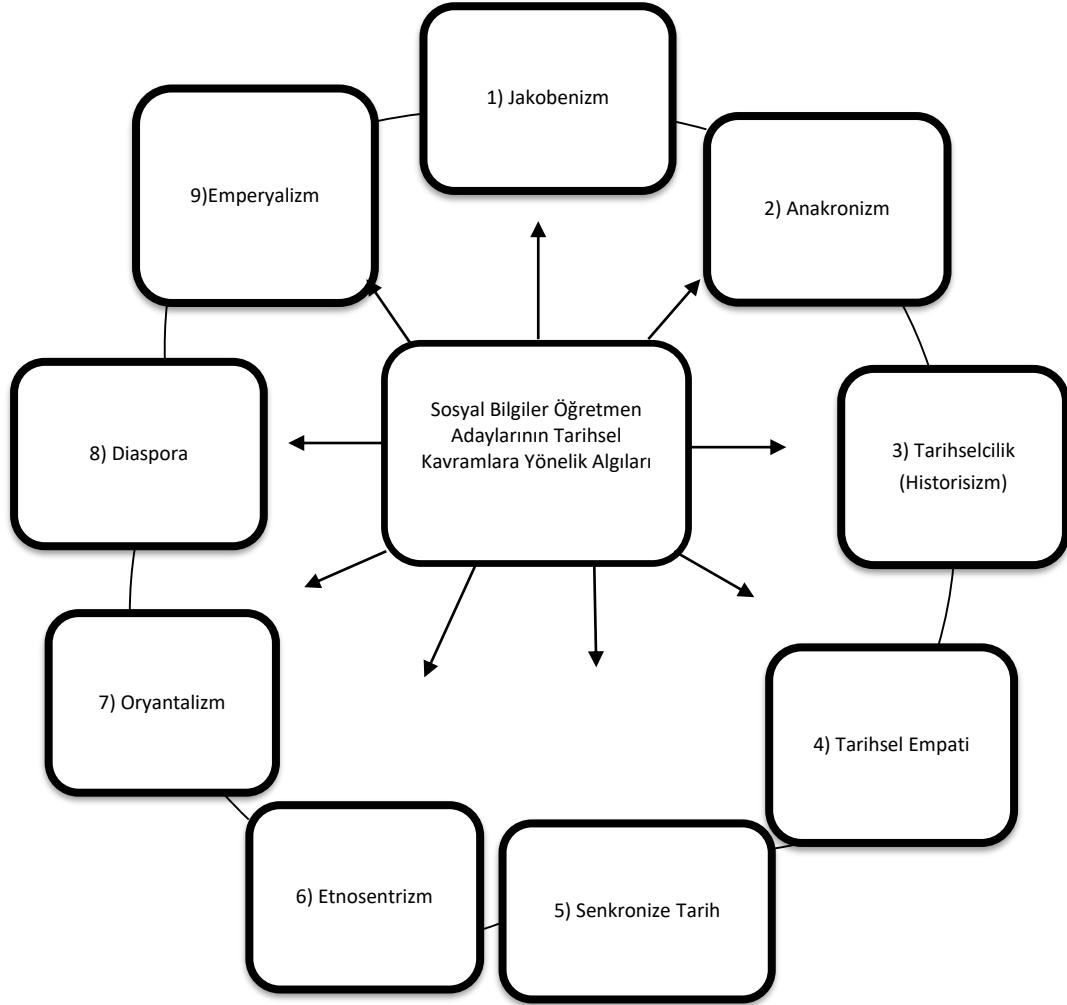
Pandemi süreci dolayısıyla veriler toplanırken görüşmeler yüz yüze değil, önceden belirlenen bir günde Skype programı üzerinden görüntülü görüşme şeklinde gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler öğretmen adaylarının önceden onayı alınarak kaydedilmiştir. Görüşmeler tamamlandıktan sonra Word programında kelimesi kelimesine yazılarak metin hâline getirilmiştir. Görüşme sorularına verilen cevapların çözümlenmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Görüşme metinleri önce baştan sona kadar okunarak toplanan verilere ilişkin bütüncül bir bakış açısı kazanılmaya çalışılmıştır. Bu informal işlem bittikten sonra, formal kodlamaya geçilerek her bir görüşme metni satır-satır (*line by line*) kodlanmıştır. Kodlama yapılırken önceden hazırlanmış bir kod listesi kullanılmamış, katılımcıların cevaplarındaki kelime ve kelime öbekleri kullanılmıştır. Bu kelimeler kod olarak yeterli gelmediğinde araştırmacı tarafından başka kodlar kullanılmıştır. Bu süreç sonucunda kodlar araştırma verilerine dayalı olarak ortaya çıkmıştır. Elde edilen kodlardaki benzerlik ve farklılıklara göre kategoriler oluşturulmuş, kategorilerden ise genel örüntülere ve temalara ulaşılmıştır (Patton, 2002). Veri analizinin son aşamasında, temaları yansıtan bulgular derinlemesine betimlenmiştir. Bulguların sunumunda katılımcıların görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır.

Bulgular

Çalışmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Jakobenzizm, anakronizm, tarihselcilik (historisizm), tarihsel empati, senkronize tarih, etnosentrizm, oryantalizm, diaspora ve emperyalizm kavramlarına yönelik algıları incelenmiştir (Şekil 1).

Şekil 1

Çalışmada İncelenen Tarihsel Kavramlar

1. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının 'Jakobenzizm' Kavramı Algısı

Katılımcıların Jakobenzizm kavramına ilişkin algılarını ortaya çıkarmak için "Jakobenzizm nedir? Jakobenzizm denilince ne anlıyorsunuz?" şeklinde soru sorulmuştur. Katılımcıların tamamı bu soruya verdikleri cevaplarda, bu kavramı ilk kez duyduklarını, bu nedenle bu kavram hakkında bilgi sahibi olmadıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların hiçbiri Jakobenzizm bilimsel tanımını yapamamıştır. Bunun üzerine katılımcılara, "Bu kavramla daha önce derslerde veya herhangi bir yerde (kitap, televizyon, gazete vb.) karşılaştınız mı? Dersin öğretim elemanı derslerde bu kavram üzerinde durdu mu?" şeklinde sonda soruları yöneltilmiştir. K5 rumuzlu katılımcı hariç, tüm katılımcılar daha önce derslerde böyle bir kavram üzerinde durulmadığını, öğretim elemanlarının bu tarz bir kavramdan bahsetmediklerini ve herhangi bir yerde de bu kavramla karşılaşmadıklarını ifade etmişlerdir. K5, Fransız Devrimi konusunu araştırırken

Jakobenler grubuyla karşılaştığını ve bu grubu sert ideolojiye sahip olarak hatırladığını ifade etmiştir. Katılımcılara “Jakobenizm kavramı size neleri çağrıştırıyor?” sorusu yöneltildiğinde K1, K2, K3, K5 ve K10 rumuzlu katılımcılar bir ideolojiyi çağrıştırdığını söylemişlerdir. K4 emperyalizmi çağrıştırdığını, K6 bir topluluğu, K7 ve K8 sosyal bilgilere ait bir kavram olabileceğini, K9 ise bir fikir akımı olabileceğini söylemiştir.

Jakobenizmin bir ideolojiyi çağrıştırdığını ifade eden katılımcılara “Jakobenizm nasıl bir ideolojiyi çağrıştırıyor, açıklayabilir misiniz?” şeklinde sonda sorusu yöneltilmiştir. K5 rumuzlu katılımcı hariç, diğer katılımcıların hiçbiri bu soruya cevap verememiş ve Jakobenizmin kendilerinde nasıl bir ideolojiyi çağrıştırdığını açıklayamamıştır. K5, Jakobenizmin Jakobenlerin öncülüğünde devrimci bir hareketi çağrıştırdığını ifade etmiştir. Jakobenizmin bir fikir akımı ya da topluluk olduğunu söyleyen katılımcılara da düşüncelerini biraz daha açmaları ve örnek vermeleri istenmiştir. Fakat katılımcıların sonda sorusuna cevap veremedikleri ve kavramı hiç bilmedikleri belirlenmiştir. Katılımcılara Jakobenizm kavramına dair bilgi kaynakları sorulduğunda da herhangi bir bilgi kaynağına sahip olmadıklarını, sadece benzerliklerden yola çıkarak akıllarına gelen çağrışımları ifade ettiklerini belirtmişlerdir. Bu sonuç, katılımcıların Jakobenizm kavramıyla ilgili bilgi sahibi olmaksızın, sadece tahminler ve isim benzerliklerine dayalı olarak fikir ve görüşlerini beyan ettiklerini ortaya koymaktadır. Katılımcıların Jakobenizm kavramı ile ilgili algıları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2

Öğretmen Adaylarının Jakobenizm Algısı

Kavramın bilimsel tanımı	Algılar	Katılımcılar
Jakobenizm, tepeden inmecilik; Egemen güçlerin, toplumun çıkarına birtakım görüşleri, uygulamaları topluma benimsetmesine dayanan akım (TDK, 2020).	İdeoloji	K1, K2, K3, K5, K10
“Halka yol göstermeyi, halkı aydınlatmayı amaç edinmiş ve bu yolda devlet terörünü meşrulaştırmış bir aydınlanma ideolojisidir (Ağaoğulları ve diğerleri, 2005).	Akım	K2, K4, K9, K10
	Yönetim	K3, K5
	Topluluk	K6
	Jakobenler	K5
	Emperyalizm	K4, K8
	Sosyal Bilgiler	K7, K8
	Devrimci hareket	K5

2. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının ‘Anakronizm’ Kavramı Algısı

Katılımcıların anakronizm kavramına ilişkin algılarını ortaya çıkarmak için “Anakronizm nedir? Anakronizm denilince ne anlıyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya istinaden K1, K2, K7, K8, K9 ve K10 rumuzlu katılımcılar bu kavramla daha önce hiç karşılaşmadıklarını, kavramın derslerde geçmediğini, öğretim elemanlarının özellikle bu kavram üzerinde durmadıklarını ifade etmişlerdir. K4, K5 ve K6 rumuzlu katılımcılar ise daha önceden bu kavramı duyduklarını ama net bir şey hatırlayamadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarından hiçbiri anakronizm kavramının bilimsel tanımını yapamamıştır. Bunun üzerine katılımcılara, “Anakronizm kelimesi size neleri çağrıştırıyor?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcılardan K1, K5 ve K10 anakronizmin kronoloji ve zamanla ilgili bir kavram olabileceğini belirtmişlerdir. Katılımcılardan daha ayrıntılı bilgi elde etmek için “Size bunu düşündüren şey nedir?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcılar kelimenin yapısından yola çıkarak bir fikir yürüttüklerini, içerisinde yer alan ‘kronizm’ kelimesinden dolayı kavramın kronoloji ile ilgili olabileceğini düşündüklerini belirtmişlerdir. Katılımcılardan bunu biraz daha açıklamaları istenildiğinde içerik olarak açıklayamadıkları farklı fikirler yürütmeye başladıkları gözlemlenmiştir.

Anakronizm ile ilgili diğer katılımcılardan K2, K8 ve K9 bu kavramın bir akımı ya da ideolojiyi temsil eden bir görüş olabileceğini ifade etmişlerdir. Kendilerine bunun nedeni sorulduğunda genellikle tarih ya da siyaset bilimi derslerinde bu tarz yabancı kökenli kavramların geçtiğini, bu nedenle bu kavramın da bir ideoloji ya da akım olabileceğini düşündüklerini ifade etmişlerdir. Katılımcılardan K3 ise bu kavramı, Batı’nın Doğu’yu dışlaması olabileceğini ve kavramı oryantalizme benzettiğini ifade etmiştir. K3 rumuzlu katılımcıya neden böyle düşündüğü sorulduğunda, K3 “*Kelimenin yapısından dolayı bu tarz bir şey olduğu*

aklıma geldi” şeklinde cevap vermiştir. K3’ten bu kavramı tanımlaması istenildiğinde “*ırkçılık*” olarak tanımlayabileceğini ifade etmiştir.

Anakronizm kavramına ilişkin sosyal bilgiler öğretmen adaylarına yöneltilen sorular karşısında diğer katılımcılardan farklı olarak, K5 rumuzlu katılımcı anakronizmi bulunduğu çağı karıştırmaları olarak tanımlamıştır. Kendisinden bunu daha detaylı açıklaması istenildiğinde K5; “*Kelimenin ne anlama geldiğini bilmiyorum ama bana çağıştırdığı şey çağ karıştırmak gibi bir şeydi. Bulunduğu çağı geçmiş çağlarla bir görme, geçmiş çağda yaşama gibi bir oluydu. Bulunduğu çağ ile geçmiş çağı karıştırmak*” şeklinde ifade etmiştir. Bu cevap üzerine katılımcının kavramı tam olarak öğrenip öğrenmediğini anlamak için katılımcıdan kavram algısını bir örnekle açıklaması istenmiştir. K5 kavramın zihninde oluşturduğu algıyı şu örnekle açıklamıştır; “*Mesela ben 21. yüzyılda taş, sopayla savaşa gidiyordum gibi bir şey. Bu dönemde teknolojik ve daha üstün silahlar var, bulunduğum çağda bunu yaparsam çağ karıştırmış olurum.*” Katılımcının konu hakkında açıklamaları derinleştikçe anakronizm kavramını yalnızca tek yönüyle ele aldığı, kavramın bir kısmını bildiği fakat kavrama tam anlamıyla hâkim olmadığı ve eksik öğrendiği belirlenmiştir.

Kavramla ilgili farklı görüşlere sahip olan K7, anakronizmin eski çağları inceleyen bir bilim dalı olabileceğini ya da coğrafya ile ilgili bir terim olabileceğini ifade etmiştir. Katılımcılardan K6, anakronizm kavramının, “*Belli bir düşünce tarzında bulunmuş kesimin bu düşünceyi insanlara yayma çabası. Aydın bir kesimin görüşlerini aktarması olarak düşünüyorum*” şeklinde tanımlamıştır. Anakronizm kavramını bu şekilde tanımlayan katılımcılara neden böyle düşündükleri ile ilgili bilgi kaynakları sorulmuş ve kavramla ilgili tanımlamaları açıklamaları istenmiştir. Bunun üzerine katılımcılar genellikle ilk etapta kelimenin yapısından yola çıkarak akıllarına gelen ve kelimenin kendilerinde çağıştırdığı düşünceleri ifade ettiklerini söylemişlerdir. Katılımcıların neden bu şekilde düşündükleriyle ilgili bir açıklama yapamadıkları gözlemlenmiştir. Bu nedenle, katılımcıların yalnızca kelimenin yapısından yola çıkarak tahmin yürüttükleri anlaşılmaktadır. Anakronizmin belli bir yönünü ifade eden katılımcıların da kavramı tüm yönleriyle anlamadıkları ve kavramın ayrıntılı bir şekilde ne anlama geldiğini bilmedikleri ve bu hususta eksik öğrenmelerinin olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların anakronizm kavramını derslerde görmemeleri ve öğretim elemanlarının kavram üzerinde durmamaları da bir eksiklik olarak görülmektedir. Katılımcıların anakronizm kavramı ile ilgili algıları Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3

Öğretmen Adaylarının Anakronizm Algısı

Kavramın bilimsel tanımı	Algılar	Katılımcılar
Anakronizm bir olgunun tarihi ve dönemi hakkındaki yanlışlığı ifade eder. Bu yanlışlığı sadece olgusal bilgiler hakkında değil, kavramlar, bakış açıları ve zihniyetler konusunda da olabilir.	Bilim Dalı İdeoloji-Akım Tarih Kronoloji	K1, K7, K9 K2, K8, K9, K10 K2, K9, K10 K1, K5, K10
Anakronizmin üç farklı türünün olduğu belirtilmiştir: Olgu anakronizmi, dil anakronizmi ve yaklaşım anakronizmi (Öztürk, 2011).	İrkçılık Görüş aktarımı Adalet Terim Eski çağların incelenmesi Yönetim Çağ karıştırmak	K3 K6 K4 K7 K1 K8 K5

3. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının ‘Tarihselcilik’ Kavramı Algısı

Katılımcıların tarihselcilik kavrama ilişkin algılarını ortaya çıkarmak için, “Tarihselcilik (historisizm) nedir? Tarihselcilik denilince ne anlıyorsunuz?” şeklinde soru sorulmuştur. Katılımcılar daha önce bu kavramı duyduklarını, diğer kavramlara göre daha aşina olduklarını ifade etmişlerdir. K1, K2, K8 ve K9 rumuzlu katılımcılar, tarihselciliğin tarihi araştıran bir bilim alanı olduğunu söylemişlerdir. K4, “*Tarihselcilik; bilimsel yöntemlerle araştırma yaparak doğru sonuca ulaşmaktır. Yanlış varsayımlarla, insanların söylemleriyle değil de, bilimsel yöntemlere dayanması gerekli diye düşünüyorum*” şeklinde

tanımlama yaparak bilimsel yöntemlere dikkat çekmiştir. Katılımcıların bu konu hakkındaki ifadeleri derinleştikçe tarihselciliği, tarihin objektif olarak araştırılması ve bu yapılırken bilimsel yöntemlerin kullanılması olarak algıladıkları anlaşılmaktadır. Bu algıdan farklı bir şekilde K5 rumuzlu katılımcı “Herkes tarafından geçerli bir olgu değil, kişiden kişiye değişen bir olgu gibime geliyor. Bireysel tarih yorumlaması ya da bireysel tarih ölçüsü diyebilirim. Tarihselcilik geçmiş ya da tarihi kişisel olarak öznel olarak aktarmaktır” şeklinde düşüncesini ifade etmiş ve tarihselciliğin özneliği üzerinde durmuştur. Diğer katılımcılardan K10 ise kavramı daha farklı bir boyutta ele alarak tarihselciliği kültüre ya da tarihe bağlılık olarak tanımlamıştır. K3 rumuzlu katılımcı ise “Tarihselcilik denilince ise hep geçmişte yaşamayı ileriye bakmamayı düşünüyor. Hep geçmişe takılıp kalmak diyebilirim” şeklinde tanımlama yaparak tarihselciliği geçmiş tarihe takılıp kalmak olarak algıladığını belirtmiştir. K7 rumuzlu katılımcı ise, tarihselciliği tarihi olayların aktarılması olarak ifade etmiştir. Katılımcılara bu düşüncelerinin nedeni sorulup açıklama yapmaları istenildiğinde, bu tür kavramlara ders ortamından çok kitaplarda karşılaştıklarını bu nedenle tarih konusunda uzmanlaşan önemli kişilerin akıllarına geldiklerini belirtmişlerdir.

Bir kısım katılımcı ise tarihselcilik kavramıyla ilgili olarak, tarihi olayların değerlendirilmesi yorumunu yapmışlardır. Özellikle katılımcılardan K6'nın tarihselciliği “Tarihsel olayları olduğu döneme o dönemin şartlarına göre değerlendirerek olayları detaylandırmak diyebilirim” şeklindeki ifadesi dikkat çekicidir. Katılımcının bu kavramı tarihsel empati ile karıştırdığı ve bir kavram yanılgısına düştüğü gözlemlenmiştir. Katılımcıların hiçbiri tarihselciliğin bilimsel tanımını yapamamıştır. Bunun üzerine katılımcılara “Daha önce derslerde veya herhangi bir yerde (kitap, televizyon, gazete vb.) bu kavramla hiç karşılaştınız mı? Dersin öğretim elemanı derslerde bu kavram üzerinde durdu mu?” sonda sorusu yöneltilmiştir. Katılımcılar, kavramı derste görmediklerini ve kavramın herhangi bir yerde de karşısına çıkmadıklarını ifade etmişlerdir. Araştırmada elde edilen bu bulgular, katılımcıların tarihselcilik kavramıyla ilgili ayrıntılı bilgilerinin olmadığını, sadece kavramın isminden yola çıkarak yorum yaptıklarını ortaya koymaktadır. Öğretmen adaylarına kavramla ilgili yöneltilen sorular da kavramı hatırlamada ve tanımlamada güçlük çektikleri gözlemlenmiştir. Kavrama daha aşına olduklarını söyleyen katılımcılar dâhil, katılımcıların tarihselcilik kavramının içeriği hakkında ayrıntılı bir tanım yapamadıkları belirlenmiştir. Katılımcıların genel olarak bu kavramla daha önce derslerde ya da kitaplarda sıkça karşılaşmadıkları ve kavram öğrenme ve öğretme konusunda sorun yaşadıkları belirlenmiştir. Katılımcıların historicizm (tarihselcilik) kavramı ile ilgili algıları Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4

Öğretmen Adaylarının Historisizm (Tarihselcilik) Algısı

Kavramın bilimsel tanımı	Algılar	Katılımcılar
Tarihselcilik, tarihin evrensel yasaları olduğu, tarihin zorunlu olarak belli bir ereğe, bu anlamda bir sona doğru aktığı görüşüdür. Bu erek veya son, Hegel'de Tanrı ile insanın özdeşleşme anı olarak mutlak özgürlük, Marx'da sınıfsız toplum ve nihayet örneğin memur-filozof Fukuyama'da liberal toplum olarak gösterilmiştir (Özlem, 1999).	Bilim alanı Tarihi olayların değerlendirilmesi Öznellik Objektiflik Tarih ile ilgilenen kişiler Bilimsel yöntem Tarihin araştırması Kültüre bağlılık Tarihe bağlılık Geçmişte takılıp kalmak Tarihi olayları aktarma	K1, K4, K8, K9 K1, K2, K3, K6, K7, K8 K5 K4 K1, K2, K3 K4, K6 K2 K5 K5, K10 K3 K6, K7

4. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının ‘Tarihsel Empati’ Kavramı Algısı

Katılımcıların tarihsel empati kavramına ilişkin algılarını ortaya çıkarmak için “Tarihsel Empati nedir? Tarihsel Empati denilince ne anlıyorsunuz?” şeklinde soru sorulmuştur. Katılımcıların büyük çoğunluğu empati kelimesi üzerinden kavramı analiz ederek fikir yürütmüşler ve bu doğrultuda cevap vermişlerdir. K1 rumuzlu katılımcı tarihsel empati algısını şu şekilde açıklamıştır: “Empatiden yola çıkmak istiyorum.

Empati denilince kendini birinin yerine koymak. Tarih için de bunu düşündüğüm zaman tarihlerin birbirinin yerine konması gibi bir şey oluyor. İki medeniyet var, aralarında bir kültür alışverişi veya savaş oluyor. Bu iki medeniyet birbirlerini kendi yerlerine koymaya çalışıyor, bana öyle geldi.” Benzer şekilde, K4 rumuzlu katılımcı da *“Empatiden yola çıkarak kendi tarihimize nasıl empati duyabiliyorsak, başka milletlerin tarihine de empati duyabilmeliyiz”* sözleriyle tarihsel empati algısını açıklamaya çalışmıştır. Bu bulgular, her iki katılımcının da tarihsel empatiyi diğer millet ya da medeniyetler ile empati kurmak olarak algıladıklarını ortaya koymaktadır. Katılımcılardan K6 ise tarihsel empatiyi *“Tarihteki olaylardaki önemi kişilerin yerine kendimizi koyabilmek, olayları düşünebilmek ama bunu yaparken o zamanın imkânlarını ve durumlarını göz önünde bulundurmak gereken bir kavram”* şeklinde bilimsel tanımına daha yakın olarak tanımlamıştır. K2, K5, K9 ve K10 rumuzlu katılımcılar da tarihsel empatiyi olayların yaşandığı tarihin imkân ve şartlarına göre değerlendirmek olarak tanımlamışlardır. Katılımcıların tamamı tarihsel empati kavramının bilimsel tanımını yapamamıştır. Katılımcılara kavram hakkında neden bu şekilde düşündükleri ve kavram hakkındaki bilgi kaynakları sorulmuştur. Katılımcılar kavramları ayrı ayrı ele alıp kavram hakkında bir fikir oluşturduklarını söylemişlerdir. Derinlemesine bilgi elde etmek için katılımcılara *“Daha önce derslerde veya herhangi bir yerde (kitap, televizyon, gazete vb.) bu kavram ile hiç karşılaştınız mı? Dersin öğretim elemanı derslerde bu kavram üzerinde durdu mu?”* sonda sorusu yöneltilmiştir. Katılımcılardan K1 ve K10 kavramın derslerde bahsedildiğini, geriye kalan katılımcılar ise daha önce derste bu kavramın açıklanmadığını ve bu kavramla karşılaşmadıklarını ifade etmişlerdir. Daha önce bu kavramı duyduğunu ifade eden katılımcılardan K3 ise tarihsel empatiyi *“Bir grubun başka bir grubun yaptığı işlerin nedenini araştırmasıdır”* şeklinde tanımlamıştır. Öğretmen adaylarının kavramı hakkındaki algılarını daha detaylı ortaya koymak için sonda soruları sorularak kavrama ilişkin yaptıkları tanımları biraz daha açıklamaları istenmiştir. Katılımcılar yaptıkları tanımları örnekler vererek derinlemesine açıklamaya çalışmışlardır. Bazı katılımcıların kavrama ilişkin verdikleri örnekler, kavram yanılığına düştüklerini ortaya koymuştur.

Katılımcılardan K7 tarihsel empatiyi, *“Eski zamanın şartlarını şu anki akılla değerlendirmek”* olarak tanımlamıştır. Buna bir örnek vermesi istenildiğinde K7, *“Eski zamanlarla yapılan şuan anlamak. Mesela saltanatın kaldırılması o an doğru gelmiyor olabilir ama şu anki zamana göre düşünürsek doğru gelebilir. Birinde empati kelimesi kendini diğerinin yerine koyma, yani objektif olmayı düşündürdü”* şeklinde düşüncelerini örneklendirmiştir. Bu bulgu katılımcının kavramı yanlış algıladığını ve kavram yanılığının yaşadığını göstermektedir. Katılımcıların çoğunun tarihsel empati tanımlarında eksiklikler olduğu tespit edilmiştir. Yani katılımcıların kavramı yanlış öğrendikleri ve kavram yanılığının düştükleri görülmüştür. Bu bulgu, lisans düzeyinde sosyal bilgiler eğitiminde tarihsel empati kavramının etkili öğrenim ve öğretiminin yapılamadığına dair ipucu vermektedir. Katılımcıların tarihsel empati kavramına ilişkin algıları Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5

Öğretmen Adaylarının Tarihsel Empati Algısı

Kavramın bilimsel tanımı	Algılar	Katılımcılar
Tarihsel empati; geçmişteki olay, kişi ve durumları tarihsel bağlam çerçevesinde, farklı kaynakları kullanarak, yaşanan döneminin koşullarını göz önüne alarak, günümüzün değer yargılarını kullanmadan o dönemde yaşamış insanların bakış açısıyla anlamak ve açıklamaktır (Yılmaz, 2012).	Kültür alışverişi	K1
	Medeniyetler arası empati	K1, K4
	Dönemin şartlarına göre değerlendirmek	K2, K5, K6, K9, K10
	Kıyaslamak	K8
	Olayların nedenini araştırmak	K3
	Tarihi süreçleri sevmek	K4
	Tarihi kişilerle empati	K6
	Şimdiki zamana göre değerlendirme	K7
	Objektiflik	K7

5. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının ‘Senkronize Tarih’ Kavramı Algısı

Katılımcıların senkronize tarih kavramına ilişkin algılarını ortaya çıkarmak için “Senkronize Tarih nedir? Senkronize tarih denilince ne anlıyorsunuz?” şeklinde soru sorulmuştur. Katılımcıların tamamı öncelikle senkronize kelimesini çözümlenmeye çalışmış, senkronize kelimesinin anlamından yola çıkarak kavramı tanımlamaya çalışmışlardır. Katılımcılar kavramla ilgili eş zamanlama, uyum sağlama ve eşleştirme şeklinde tanımlamalar yapmaya çalışılmıştır. K1 rumuzlu katılımcı “*Senkronize olmakta çağa ayak uydurmak gibi, bu nedenle bağdaştırdım*” sözleriyle senkronize tarih algısını tanımlamıştır. K2 rumuzlu katılımcı ise “*Senkronize kelimesi eşleştirmek birleştirmek olduğu için bunu tarihle ilişkilendirince geçmiş tarihle gümümüzün tarihini eşleştirmek birleştirmek olduğunu düşünüyorum*” şeklinde kavramı tanımlamıştır.

Bu tanımlamalardan farklı olarak K3, K6 ve K7 rumuzlu katılımcılar ise senkronize tarih kavramıyla ilgili bir neden-sonuç ilişkisi kurmuşlardır. K6 rumuzlu katılımcı algısını şu şekilde açıklamıştır: “*Olayların birbirine bağlı olarak gerçekleşmesidir. Bir olayın diğer olayın sonucu olması, yani onun getirdiği bir durumun sonucunda ortaya çıkması olarak değerlendirebilirim*” şeklinde tanımlamıştır. K7 rumuzlu katılımcı da buna benzer tanımlama yaparak kavram algısını şu örnekle açıklamıştır: “*Mesela Fransız Devrimi’nden Osmanlı Devleti etkilendi ve bölündü. Bir neden-sonuç etkisi var.*” K5 rumuzlu katılımcı kavramın içinde bir kıyaslama ve karşılaştırma olduğunu belirtmiştir. Katılımcıdan düşüncesini biraz daha açıklaması ve örnek vermesi istenildiğinde, K5 “*Birbiriyle etkileşimli ya da bir karşılaştırma söz konusu ama o dönem içerisinde gerçekleşen bir karşılaştırma. Dönem içerisinde yaşanan iki farklı olayların aynı dönemde olup etkileşimli olduğunu söyleyebilirim. Mesela Fransız Devrimi yaşanırken Osmanlı Devleti ne durumdaydı ya da Sanayi Devrimi ortaya çıktığında Osmanlı Devleti ne hâldeydi*” şeklinde bir örnek vermiştir. Katılımcıya kavram hakkındaki bilgi kaynakları da sorulmuştur. Katılımcı, daha önce bu kavramla karşılaşmadığını, sadece senkronize kelimesinin anlamından yola çıkarak ve bunu tarihle bağdaştırarak böyle bir açıklama yaptığını belirtmiştir. Katılımcılara “*Bu kavramla daha önce derslerde veya herhangi bir yerde (kitap, televizyon, gazete vb.) hiç karşılaştınız mı? Dersin öğretim elemanı derslerde bu kavram üzerinde durdu mu?*” şeklinde sonda soruları yöneltilmiştir. Katılımcıların tamamı daha önce bu kavramla hiç karşılaşmadıklarını, derslerde üzerinde durulmadığını ve herhangi bir kitap ya da kaynaktan da kavramla karşılaşmadıklarını ifade etmişlerdir.

K4 ve K10 rumuzlu katılımcılar, senkronize tarih kavramını eş zamanlı tarih olarak algıladıklarını ifade etmişlerdir. K4 rumuzlu katılımcı, “*İlk etapta eş zamanlı tarih geliyor. Mesela bir tarihte sadece bir olay yaşanmamıştır. Mesela Kurtuluş Savaşı zamanında sadece bu savaş yaşanmamıştır, başka milletler de başka savaşlar yaşamıştır*” şeklinde bir örnekle kavrama ilişkin algısını açıklamıştır. K10 rumuzlu katılımcı, “*Tarihte yaşanan olayın eş zamanlı olması, iki olayın aynı zamanda olması diye düşünebilirim*” şeklinde senkronize tarih algısını dile getirmiştir fakat iki tarihi olay arasında nasıl bir ilişki veya bağlantı olduğunu açıklayamamıştır. K8 rumuzlu katılımcı, “*Senkronize uyum sağlamak gibi bir şeydi. Bu da tarihe uyum sağlamak geliyor aklıma*” sözleriyle kavramı tanımlarken, K9 rumuzlu katılımcı ise “*Tarihteki bilgiler yeni bilgi ortaya çıkınca değişiyor, bu nedenle aydınlatılmış tarih diyorum*” şeklinde senkronize tarihi tanımlamıştır. Katılımcılara “*Size bunu düşündüren şey nedir?*” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcılar senkronize kelimesiyle telefonda veya teknolojik aletlerde karşılaştıklarını, kavram tarihle ilişkilendirdiklerinde bu şekilde tanımladıklarını ifade etmişlerdir. Bu bulgular, katılımcıların sadece senkronize kelimesinin anlamı üzerinden bir akıl yürütme yoluyla kavramı senkronize tarihi tanımlamaya çalıştıklarını, gerçekte senkronize tarihin ne olduğunu bilmediklerini göstermektedir. Katılımcıların hiçbiri senkronize tarih kavramının bilimsel tanımını yapamamıştır. Katılımcıların senkronize tarih kavramına ilişkin algıları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6**Öğretmen Adaylarının Senkronize Tarih Algısı**

Kavramın bilimsel tanımı	Algılar	Katılımcılar
Farklı toplumların farklı devletlerin aynı zaman diliminde yaşadıkları olayların değerlendirilmesi ile ortaya çıkan tarih anlayışıdır (Ünal, 2006).	Çağa ayak uydurmak	K1
	Neden-sonuç	K3, K5, K6, K7
	Etkileşim	K5, K7
	Eş zamanlı tarih	K4, K5, K10
	Karşılaştırma	K5
	Tarihe uyum sağlamak	K8
	Güncellenmiş tarih	K9
	Eşleştirme	K2

6. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının 'Etnosentrizm' Kavramı Algısı

Katılımcıların entosentrizm kavrama ilişkin algılarını ortaya çıkarmak için "Etnosentrizm nedir? Etnosentrizm denilince ne anlıyorsunuz?" şeklinde soru sorulmuştur. Katılımcıların tamamı bu kavramı daha önce hiç duymadıklarını derslerde ya da herhangi bir yerde karşılaşmadıklarını bu nedenle kavramın içeriği hakkında bilgi sahibi olmadıklarını söylemişlerdir. Bunun üzerine katılımcılara "Etnosentrizm kelimesi size neleri çağırıyor?" sorusu yöneltilmiştir. Katılımcılar bu soruyu etnosentrizm kelimesinin kökeninden yola çıkarak ve çözümlene yapılarak cevap vermeye çalışmışlardır. Katılımcıların büyük çoğunluğu kelimenin kökünden dolayı etnik ile ilgili bir özellik olabileceğini ifade etmişlerdir. Katılımcılardan K2 ve K5, entosentrizmin etnik yapı ile ilgili olabileceğini ifade etmiştir. K2 kavramı şu şekilde açıklamıştır: "Kültür özelliklerini, etnik yapıyı, dil vs. özelliklerini bu gibi öğeleri değerlendirmek diye tanımlayabilirim." Bu akıl yürütmeye benzer bir şekilde K3 rumuzlu katılımcı, "Kelimedeki etnik geçiyor, o nedenle ırkla ilgili bir durum olduğunu düşünüyorum. O yüzden ırkçılık olabilir diye düşündüm" şeklinde görüşünü dile getirmiştir. K4, "Bu kavramı da daha önce duymadım yine. Etnik, ırkla alakalı bir şeyler olabilir gibi geliyor. Ondan da emin değilim tam olarak" sözleriyle düşüncesini açıklarken, K10 "Bir etnik grup ya da etnik köken bununla alakalı bir şey büyük ihtimalle. Bilemiyorum daha önce hiç duymadığım için pek bir çağırışım yapmıyor" şeklinde kavrama ilişkin algısını açıklamıştır. Katılımcılar genel olarak kelimenin kökeni hakkında fikir yürütmüşlerdir ama kavramın içeriği ile ilgili bilgi vermemişlerdir.

K6 rumuzlu katılımcı kavramın kültürle alakalı olabileceğini söylerken, K1 ve K8 rumuzlu katılımcılar kelimenin etnografya kelimesine benzer olduğundan dolayı zihinlerinde böyle bir çağırışım yaptığını, etnosentrizmin bu kavramla ilişkili olabileceğini belirtmişlerdir. Katılımcılardan K7 "Bir tarihi parçalara ayırarak anlatmak. Etnik olarak ırklara göre tarih anlatmak. Objektiflik yokmuş gibi. Her etnik grup kendi tarihini daha ön planda anlatıyormuş gibi geldi" şeklinde kavramla ilgili çağırışımını dile getirmiştir. K9 rumuzlu katılımcı ise "Toplumların hangi etnik ırktan olduğunu araştıran akım ya da bilim" olarak etnosentrizm tanımı yapmıştır. Bu bulgular, katılımcıların etnosentrizm kavramı hakkında kesin ve yeterli bir bilgiye sahip olmadıklarını, bu kavramı bilmediklerini, kavramın tanımını kelimenin zihinlerinde oluşturduğu çağırışımına göre yaptıklarını ama kavramın bilimsel tanımını yapamadıklarını ortaya koymaktadır. Bu bulgulara dayalı olarak çalışmada incelenen diğer kavramlar gibi etnosentrizm kavramının sosyal bilgiler öğretiminde ihmal edildiğini göstermektedir. Katılımcıların etnosentrizm kavramı ile ilgili algıları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7**Öğretmen Adaylarının Etnosentrizm Algısı**

Kavramın bilimsel tanımı	Algılar	Katılımcılar
Kendi topluluk ve kültürünün özelliklerinin, değer yargılarının, öteki topluluk ve kültürlerinkinden üstün olduğuna inanması görüşü (Alkan & Erdem, 2021).	Sentezlemek	K2, K5
	Etnik özellikler	K2, K3, K3, K4, K5, K6, K9, K10
	Kültür	K2, K6, K10
	Yaşayış biçimi	K2, K6
	Öznel tarih anlatımı	K7
	Etnografya	K1, K8
	Bilim	K9

7. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının ‘Oryantalizm’ Kavramı Algısı

Katılımcıların Oryantalizm kavramına ilişkin algılarını ortaya çıkarmak için “Oryantalizm nedir? Oryantalizm denilince ne anlıyorsunuz?” şeklinde görüşme sorusu sorulmuştur. Katılımcılar verdikleri ilk cevaplarında bu kavramı daha önce duyduklarını, kendilerine daha aşına bir kavram olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcılardan bazıları ise kavramı daha önce duyduklarını fakat içeriği hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olmadıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılara, “Bu kavramla daha önce derslerde veya herhangi bir yerde (kitap, televizyon, gazete vb.) hiç karşılaştınız mı? Dersin öğretim elemanı derslerde bu kavram üzerinde durdu mu?” şeklinde sonda soruları yöneltilmiştir. Bazı katılımcılar, kavramın derslerde geçtiğini bazı katılımcılar ise sadece ders kitaplarında karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Fakat görüşmenin ilerleyen kısımlarında katılımcılar öğretim elemanlarının bu kavram üzerinde durup kavrama ilişkin açıklama yapmadıklarını belirtmişlerdir.

Katılımcılardan, K7 “*Bu kelimeyi duydum ama içeriğini bilmiyorum. Bir şey gelmiyor aklıma kavramı hiç bilmiyorum*” şeklinde kavramı bilmediğini ifade etmiştir. K2, K4, K6, K8, K9 ve K10 rumuzlu katılımcılar daha önce bu kavramı duyduklarını, fakat kavrama ilişkin ayrıntılı bilgiye sahip olmadıklarını, kavramın içeriği ile ilgili çok fazla şey hatırlamadıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcılardan K1 kavramı Batı’nın Doğu üzerinde kurduğu bir üstünlük kavgası olarak tanımlamıştır. K3 rumuzlu katılımcı ise kavrama kendisinde oluşturduğu algıya ilişkin “*Doğu’nun Batı’yı dışlamasıydı ya da tam tersi de olabilir*” şeklinde bir görüş bildirmiştir. Bu görüşten farklı olarak K8, K9 ve K10 rumuzlu katılımcılar, kavramın bir akım olabileceği yorumunu yapmışlardır. Oryantalizmin bir akım olabileceğini öne süren katılımcılardan K4 “*Osmanlılık fikri geldi. Tüm Osmanlı Devleti’ni bir sayma fikri gibi geldi bana, onu çağırırdı, diyebileceğim sadece bir fikir akımı olduğu, başka da bir şey aklıma gelmiyor*” şeklinde kavram algısını açıklamıştır, K8 “*Bir sanat akımı gibi geliyor. Yaşadığımız her şeye tarihimize, günümüze uyum sağlamak olabilir. Oryantasyona benzettiğim için farklı bir şey gelmiyor aklıma*” şeklinde açıklama yaparak kavramı bilmediğini söylemiştir. Katılımcılardan K6 ise kavramın bir tarih anlatımı olabileceği şeklinde yanlış bir yorum yapmıştır. K6 “*Tarihsel olayları, öznellik veya düşünce fikir katmaksızın yaşandığı dönemde olduğu gibi detaylandırılması aktarılması diyebilirim*” şeklinde yanlış bir tanımlama yapmıştır. Diğer katılımcılardan farklı olarak K2 “*Şarkiyatçılık diye biliyorum. Doğu kültürünü anlatan bir kavram olduğunu, Doğu ve Batı kültürünü karşılaştıran bir değer olduğunu düşünüyorum*” şeklinde düşüncelerini açıklayarak kavramı yanlış algılamadığını ortaya koymuştur. Benzer şekilde K5 rumuzlu katılımcı da “*Yanlış hatırlamıyorsam şarkiyatçılık anlamına geldiğini biliyorum*” şeklinde kavramın tanımını eksik de olsa diğer katılımcılara göre daha doğru yapmıştır. Katılımcıların bu cevapları üzerine “*Şarkiyatçılık nedir?*” şeklinde sonda sorusu yöneltilmiştir. K2, “*Doğu kültürünü benimsemektir*” şeklinde yanlış bir açıklama yaparken, K5 rumuzlu katılımcı “*Sadece şöyle bir cümle hatırlıyorum kültürlerin dillerin halkların o dönemdeki yaşayan sosyal halkın incelenmesi olarak hatırlıyorum. Tam olarak bir bilgi sahibi olmadığım için çağrışımlarla ifade etmeye çalışıyorum*” şeklinde daha doğru bir açıklama yapmıştır. Katılımcı kavramın eş anlamlısını bildiğini fakat kavramın içeriği veya kapsamı hakkında net bir bilgisinin olmadığını belirtmiştir. Bu bulgular, katılımcılardan sadece K2 ve K5 rumuzlu katılımcıların oryantalizm kavramını şarkiyatçılık olarak ifade ettiklerini, diğer katılımcılar gibi K2’nin kavramın ne anlama geldiğini net bir şekilde bilmediğini ortaya koymaktadır. K5 hariç diğer katılımcılar, Oryantalizm kavramına ilişkin tam ve doğru bir bilimsel tanım yapamamışlardır. Katılımcıların çoğunun bu kavrama yönelik bir kavram yanlışlığı içerisinde oldukları görülmüştür. Katılımcıların kavramın içeriği hakkında tam bir bilgiye sahip olmamaları da bu kavramın sosyal bilgiler öğretiminde ihmal edildiğini göstermektedir. Derslerde öğretim elemanlarının kavramlar üzerinde yeterince açıklama yapmadıkları çıkarımında bulunmak mümkündür. Bu bulgular, öğretmen adaylarının kavramları öğrenme konusunda da özel bir çaba içerisinde olmadıklarını ve genel kültür düzeylerinin oldukça sığ olduğunu göstermektedir. Katılımcıların oryantalizm kavramına ilişkin algıları Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8**Öğretmen Adaylarının Oryantalizm Algısı**

Kavramın bilimsel tanımı	Algılar	Katılımcılar
Oryantalizm, Avrupa'ya göre doğuda yer alan ulusların dillerini, tarihlerini, kültür ve törelerini inceleyen bilim, Şarkiyat (TDK, 2020).	Akım	K4, K8, K9, K10
	Bakış açısı	K1
	Şarkiyatçılık	K2, K5
	Kültür karşılaştırması	K2
	Doğu kültürünü benimsemek	K2
	Üstünlük kavgası	K1
	İnceleme aracı	K5
	Tarih anlatımı	K6, K7
	Batı kültürünü dışlamak	K3

8. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının 'Diaspora' Kavramı Algısı

Katılımcıların diaspora kavramına ilişkin algılarını ortaya çıkarmak için "Diaspora nedir? Diaspora denilince ne anlıyorsunuz?" şeklinde açık uçlu görüşme sorusu sorulmuştur. Katılımcıların tamamı bu kavramla ilk kez karşılaştıklarını, daha önce derslerde ya da herhangi bir kitap ya da kaynakta bu kavramı görmediklerini ifade etmişlerdir. Katılımcılardan K1, K7 ve K10 bu kavramı bilmediklerini dile getirmiş ve herhangi bir bilgi ya da görüş paylaşımında bulunmamışlardır. Diğer katılımcılar ise sadece kelimenin zihinlerinde oluşturduğu çağrışımlar doğrultusunda fikir yürüterek kavrama ilişkin tanım yapmaya çalışmışlardır. Örneğin K2 rumuzlu katılımcı "*Yabancı bir kelime olduğu için bir çağrışım da bulunmadı ama tarihle ilgili bir kavram olduğunu düşünüyorum*" derken, K3 rumuzlu katılımcı "*Aklıma bir şey gelmiyor çünkü bilmiyorum bir fikrim yok. Belki felsefeyle ya da siyaset felsefesiyle alakalı görüş olabilir*" şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir. K4 rumuzlu katılımcı kelimenin isminden dolayı kendisine 'otoriteyi' çağrıştırdığını ifade etmiştir. K5 rumuzlu katılımcı ise "*Kelimenin kökenini düşünüyorum. Sanki halkla ilgili bir kavrammış gibime geliyor. Bilgi sahibi olmadığım için bir ilişkilendirme kuramıyorum*" şeklinde açıklama yapmıştır. Bu cevap üzerine K5'e neden böyle düşündüğü sorulmuştur. K5 kavrama ilişkin bilgisinin olmadığını, sadece zihninde böyle bir çağrışım oluştuğunu ifade etmiştir. Katılımcılardan K6, diaspora kavramının eski antik medeniyetleri çağrıştırdığını dile getirirken, K8 rumuzlu katılımcı kavramın bir yönetim şekli olabileceğini söylemiştir. K9 rumuzlu katılımcı ise kavramın kendisine bilimi çağrıştırdığını ifade etmiştir. Bu araştırma bulguları çalışmaya katılan öğretmen adaylarının kavramla ilgili herhangi bilgiye sahip olmadıklarını ortaya koymaktadır. Bu nedenle, katılımcıların hiçbiri diaspora kavramının bilimsel tanımını yapamamıştır. Katılımcıların bu kavramı hiç duymamaları ve karşılamamaları sosyal bilgilerde kavram öğretiminde ve öğreniminde ciddi sıkıntılar olduğunu göstermektedir. Katılımcıların diaspora kavramıyla ilgili algıları Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9**Öğretmen Adaylarının Diaspora Algısı**

Kavramın bilimsel tanımı	Algılar	Katılımcılar
İlk olarak, Babil sürgününden sonra dağılan Yahudiler, sonraları Filistin'in ve İsrail'in dışında yaşayan Yahudiler, günümüzde ise yerinden edilerek değişik topraklara dağılan tüm göçmen topluluklarının, sığındıkları ülkede oluşturdukları topluluklar (TDK, 2020).	Tarih	K2
	Görüş	K3
	Otorite	K4
	Halk	K5
	Antik Medeniyetler	K6
	Yönetim şekli	K8
	Bilim	K9

9. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının 'Emperyalizm' Kavramı Algısı

Katılımcıların emperyalizm kavramına ilişkin algılarını ortaya çıkarmak için "Emperyalizm nedir? Emperyalizm denilince ne anlıyorsunuz?" sorusu sorulmuştur. Katılımcılar, daha önce bu kavram ile sıkça

karşılaştıklarını, lise döneminden itibaren tüm tarih derslerinde bu kavramın mutlaka geçtiğini, bu nedenle emperyalizm kavramına aşina olduklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların çoğu kavramı ilk etapta ‘sömürge-sömürgecilik’ olarak tanımlamışlardır. Bazı katılımcılar, sömürgeciliğin çeşitleri olduğunu, bu kavramın ‘kültürel ve ekonomik sömür’ boyutuna sahip olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcılardan kavram algılarını somutlaştırmak için kavrama ilişkin örnek vermeleri istenilmiştir. Katılımcıların büyük çoğunluğu ‘güçlü devletlerin güçsüz devletleri ezmesi’ni kavrama örnek olarak vermişlerdir. Katılımcılardan K1 ve K2 kavramın akıllarına Sanayi İnkılabını ve coğrafi keşifleri getirdiğini söylemişlerdir. Bu çağrışımın nedeni sorulduğunda, K1 rumuzlu katılımcı kavramın Sanayi Devriminden sonra teknolojinin gelişmesiyle ortaya çıktığını ifade ederken, K2 “Çünkü Sanayi İnkılabıyla özellikle Avrupa ülkeleri, özellikle İngiltere geliyor. Büyük bir güç haline geliyor ve zayıf devletleri sömürge haline getiriyor, bu gücü güçsüz devletler üzerinde kullanıyor. Bir nevi onların üzerinde emperyalizm uygulamış oluyor” şeklinde düşüncesini açıklamıştır. K5, K7, K8 ve K10 rumuzlu katılımcılar, kavramı çıkarılık olarak nitelendirmişler ve güçlü devletlerin güçsüz devletleri çıkarıları doğrultusunda sömürdüklerinden bahsetmişlerdir. K5 bu düşüncesini şu şekilde açıklamıştır: “Eğer güçlü bir ülke başka bir ülkeden kendi çıkarıları doğrultusunda faydalaniyorsa sömürdüğünü düşünüyorum. O nedenle sömürgeciliğin yumuşatılmış hali olduğunu düşünüyorum. Güçlü devletler daha az güçlü devletleri kendi çıkarıları doğrultusunda değiştirip şekillendirip kullanabiliyorlar.”

K6 ve K9 rumuzlu katılımcılar emperyalizmin ‘bir üstünlük ve hâkimiyet kurma’ çabası olduğunu belirtmişlerdir. K6 “Rusya’nın komünizmi dünyaya yaymaması için ABD gibi devletlerin ortaya çıkardığı diğer devletlere üstünlük kurma çabası veya liderlik oluşturmak istenmesi” şeklinde bir örnekle görüşlerini açıklamıştır. K9 ise emperyalizmi ‘yayılmacılık’ olarak nitelendirmiştir. Bu bulgular, katılımcıların emperyalizm kavramını çalışmada incelenen diğer kavramlardan daha iyi bildiklerini ve kavramın içeriği hakkında bilgiye sahip olduklarını ortaya koymaktadır. Katılımcıların neredeyse tamamı emperyalizm kavramının içeriğine dair ayrıntılı bilgi ve görüş sunmuşlardır. Katılımcıların emperyalizm kavramıyla ilgili algıları Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10

Öğretmen Adaylarının Emperyalizm Algısı

Kavramın bilimsel tanımı	Algılar	Katılımcı
Bir milletin sömürü temelinde dayanarak başka bir milleti siyasi ve ekonomik egemenliği altına alıp yayılması veya yayılmayı istemesi, yayılmacılık, yayılmacılık, emperyalistlik (TDK, 2020).	Sömürge- Sömürgecilik	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10
	Sanayi İnkılabı	K1, K2
	Coğrafi keşifler	K2
	Hâkimiyet	K2, K9
	Yayılmacılık	K5, K10
	Üstünlük kurma	K6, K9
	Güçlü devletin güçsüzü ezmesi	K1, K3, K4, K5, K6, K7, K9, K10
Kültürel- ekonomik sömürü	K2, K3, K9	
Çıkarılık	K5, K7, K8, K10	

10. Katılımcılarda Tespit Edilen Tarihsel Kavram Yanılgıları

Katılımcıların çalışmada incelenen kavramlara yönelik algılarında ciddi kavram yanılgıları olduğu ve bazı kavramları hiç bilmedikleri veya bilgilerinin oldukça sınırlı olduğu tespit edilmiştir. Örneğin katılımcıların jakobenizm kavramını daha önce hiç duymadıkları ve bu kavrama yönelik bir öğrenmenin gerçekleşmediği tespit edilmiştir. Katılımcılar, jakobenizm kavramına ilişkin bilgi kaynaklarına sahip olmadıkları için kavramı sadece zihinlerinde oluşan ve çoğu kez yanlış olan çağrışımlar yoluyla tanımlamaya çalıştıkları tespit edilmiştir. Katılımcıların anakronizm kavramına ilişkin de doğru ve tam bir bilgi sahibi olmadıkları ve kavramı yanlış algıladıkları belirlenmiştir. Katılımcılar, kavramın ders ortamında geçtiğini fakat kavramın içeriği hakkında ayrıntılı bilgiye sahip olmadıklarını belirtmişlerdir. Sadece K5 rumuzlu katılımcı anakronizmi “bulunduğu çağı karıştırma” olarak tanımlamış ama kavrama ilişkin ayrıntılı açıklama yapması veya örnek vermesi istendiğinde yeterli açıklama yapmayarak kavramı sadece bir yönüyle ele aldığını ortaya koymuştur. Katılımcıların tarihselcilik kavramıyla ilgili de yeterli bilgilerinin olmadığı, sadece

tarihselcilik kavramının isminden yola çıkarak kavramı anlamaya çalıştıkları belirlenmiştir. Katılımcılar, daha önce derslerde ya da kitaplarda tarihselcilik kavramına sıkça rastlamadıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların bu kavrama ilişkin bilgi kaynaklarının da sadece kitaplarla sınırlı kaldığı görülmüştür. Bazı katılımcıların tarihselcilik kavramını tarihsel empati ile karıştırdığı ve kavram yanlışlığına düştükleri tespit edilmiştir. Tarihsel empati kavramına ilişkin bazı katılımcıların doğru bilgiler verdikleri görülürken, bazı katılımcıların tanımların eksik veya yanlış olduğu tespit edilmiştir. Bazı katılımcıların kavramı yanlış ve bilimsel tanımına aykırı olarak algıladıkları ve kavram yanlışlığı yaşadıkları tespit edilmiştir. Katılımcıların senkronize tarih kavramı ile ne derslerde ne de kitaplarda karşılaşmadıkları tespit edilmiştir. Katılımcılar, senkronize kelimesinin anlamına dayalı olarak içeriğine ilişkin bilgi sahibi olmadıkları ve öğrenmedikleri senkronize tarih kavramını açıklamaya çalışmışlardır. Katılımcıların çoğunun kavrama ilişkin algılarının kavramın bilimsel tanımıyla örtüşmediği tespit edilmiştir. Katılımcıların etnosentrizm kavramına ilişkin yeterli bir bilgiye olmadıkları ve bu kavramı bilmedikleri belirlenmiştir. Katılımcılar daha önce derslerde ya da kitaplarda bu kavram ile karşılaşmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu nedenle de kavramın tanımını bilimsel tanımına uygun yapamamışlardır. Katılımcıların çoğunun oryantalizm kavramına yönelik algılarının yetersiz olduğu ve kavram yanlışlığı yaşadıkları tespit edilmiştir. Bazı katılımcılar oryantalizmi çoğunluğu şarkiyatçılık olarak ifade etmişlerdir ama şarkiyatçılığın ne olduğunu tam olarak açıklayamamışlar veya yanlış açıklamışlardır. Diaspora kavramına ilişkin de katılımcıların herhangi bir bilgiye sahip olmadıkları, bu kavramla daha önce hiç karşılaşmadıkları tespit edilmiştir. Katılımcıların çalışmada incelenen 9 kavramdan sadece emperyalizm kavramına ilişkin bilgi sahibi oldukları ve kavramı bilimsel tanımına yakın algıladıkları tespit edilmiştir. Bu araştırma bulguları, sosyal bilgiler öğretiminde ve öğreniminde çalışmada incelenen kavramalara ilişkin ciddi eksiklikler ve yetersizlikler olduğunu ortaya koymaktadır. Katılımcıların kavram yanlışlıklarını ve kavramlara ilişkin bilgi kaynaklarını gösteren bulgular Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11*Öğretmen Adaylarının Kavram Yanlışlıkları*

Kavramlar	Kavram Yanlışlığı	Öğrenme	Bilgi Kaynakları
Jakobenizm	☑	☒	☒
Anakronizm	☑	☞	☒
Historisizm(Tarihselcilik)	☑	☞	📖
Tarihsel Empati	☑	☞/☝	😊
Senkronize Tarih	☑	☒	☒
Etnosentrizm	☑	☒	☒
Oryantalizm	☑	☞	😊/📖
Diaspora	☑	☒	☒
Emperyalizm	☒	☝	😊/📖

Lejant : ☑: Var ☒: Yok ☒: Öğrenme Yok ☞:Doğru Öğrenme ☞: Yanlış Öğrenme 📖: Kitap
😊:Öğretmen

Tartışma ve Sonuç

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tarihsel kavramlara yönelik algılarının ve kavram yanlışlıklarının incelendiği bu çalışmada, katılımcıların incelenen tarihsel kavramlara yönelik algılarının yetersiz olduğu, bir tutarlılık ve bütünlük göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmaya katılan öğretmen adaylarının tarihsel kavramları (jakobenizm, anakronizm, tarihselcilik, tarihsel empati, senkronize tarih, etnosentrizm, diaspora, oryantalizm,) karıştırdıkları ve kavram yanlışlığı veya kavram kargaşası yaşadıkları belirlenmiştir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Avrupa Tarihi’nde yer alan bazı kavramlara yönelik bilgi düzeylerinin incelendiği çalışmada, katılımcıların Avrupa Tarihi ile ilgili bazı kavramları karıştırdıkları ve kavram yanlışlığına düştükleri tespit edilmiştir (Alaca, 2018). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “İnkılap Tarihi” öğretiminde kullanılan bazı kavramları anlama düzeylerini belirlemeye yönelik yapılan çalışmada, katılımcıların “İnkılap Tarihi” öğretiminde geçen bazı kavramları tam olarak anlayamadıkları sonucuna ulaşılmıştır (Kaymakçı, 2012). Öğretmen adaylarının “ısyın, inkılap, rönesans ve ihtilal, reform, tanzimat,

evrim ve darbe” gibi kavramlara yönelik kavram yanılgısına sahip oldukları belirlenmiştir. Kaymakçı'nın (2012) ve Alaca'nın (2018) araştırmalarının öğretmen adaylarının tarihsel kavramlara yönelik bilgi ve algılarında eksiklik olduğunun ve kavram yanılgıları yaşadıklarının belirlenmesi ile bu araştırmanın sonuçları örtüşmektedir.

Bu çalışmaya katılan öğretmen adaylarının kavramlara ilişkin tanım ve açıklamalarının kavramın içeriğine yönelik bilgiden yoksun olduğu, katılımcıların zihinlerinde oluşan çağırışım ve benzeşimler yoluyla kavramları açıklamaya çalıştıkları belirlenmiştir. Katılımcıların derslerde jakobenzim, anakronizm, tarihselcilik, tarihsel empati, senkronize tarih, etnosentrizm, oryantalizm ve diaspora kavramlarıyla karşılaşmamaları, sosyal bilgiler ve tarih derslerinde bu kavramların öğretilmediği tespit edilmiştir. Bu bulgular, sosyal bilgiler kapsamında tarihsel kavramların öğretimi ile ilgili alanda bir eksikliğin olduğunu göstermektedir. Öğretmen adaylarının çalışmada incelenen tarihsel kavramlara ilişkin okul dışı inceleme yapmadıkları tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının tarihsel kavramlara ilişkin ciddi kavram yanılgıları yaşadıkları ve kavramları bilimsel tanımına uygun tanımlayamadıkları belirlenmiştir. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tarihi kavramlara ilişkin kavram yanılgılarını tespit etmek amacıyla yürütülmüş çalışmada da katılımcıların araştırmada incelenen çoğu kavrama yönelik kavram yanılgılarının olduğu, kavramları net olarak tanımlayamadıkları sonucuna ulaşılmıştır (Özkan, 2019). Bu araştırmada da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Tarih öğretmenlerinin tarihsel empatiye yönelik algılarının incelendiği çalışmada, öğretmenlerin yarıdan fazlasının tarihsel empatiye yanlış algıladıkları, tarihsel empatiyi sempati ile karıştırdıkları ve kavram kargaşası yaşadıkları tespit edilmiştir (Yılmaz ve Koca, 2012). Bu çalışmada da bazı öğretmen adaylarının tarihsel empatiyi yanlış algıladıkları ve kavram yanılgısı yaşadıkları belirlenmiştir.

Araştırma sonucunda, öğretmen adaylarının bazı kavramlar ile daha önce hiç karşılaşmadıkları ve bu kavramları öğrenmeye de teşebbüs etmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, öğretmen adaylarının yükseköğretimde verilen derslerde önemli tarihsel kavramlarla sıkça veya yeterince karşılaşmadıklarını göstermektedir. Günümüzde işlemsel bir öğrenmeden ziyade kavramsal bir öğrenme (Çolak, 2010) anlayışı olduğu düşünüldüğünde, yükseköğretim düzeyinde öğrenim görmekte olan bu öğretmen adaylarının etkili bir kavramsal öğrenme gerçekleştiremediklerini ifade etmek mümkündür. Bu kavramların öğretmen adayları tarafından öğrenilememiş olmasının bir sebebi de öğretmen adaylarının sosyal bilgiler eğitiminde yer alan farklı kavramların öğrenimini zor bulmalarından kaynaklanmış olabilir. Er ve Ünal (2017), öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinde öğretimi zor olarak nitelendirilen soyut kavramlara yönelik bilişsel yapılarını kelime ilişkilendirme testi aracılığıyla incelemişlerdir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, öğretmen adaylarının araştırma kapsamında tarih, coğrafya, sosyoloji, antropoloji, arkeoloji, psikoloji, ekonomi, siyaset, felsefe ve dini içerikli birçok kavramı öğretimi zor kavramlar olarak nitelendirdikleri belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının bu olumsuz algılarının ortadan kaldırılması için çeşitli çalışmalar özellikle eylem araştırmasının yapılmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Öğretmenlik mesleğini icra edecek olan öğretmen adaylarının günümüz öğretim anlayışının temelini bilginin kavramsal olarak öğrenilmesi olduğunu idrak ederek kavram öğrenimi ve öğretime gerekli önemi vermeleri gerekmektedir.

İlgili alan yazını incelendiğinde, sadece yükseköğretim düzeyinde değil, farklı eğitim düzeylerinde de tarihi ve coğrafi kavramların öğretim ve öğrenimine ilişkin sorunlar tespit edilmiştir. Örneğin; Akça vd. (2016), Arslan (2010), Aycan (2010) ve Kömürcü (2002) tarafından yapılan araştırmalarda, İnkılap Tarihi dersinde yer alan bazı kavramların öğrenciler tarafından doğru bir şekilde öğrenilmediği sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde, Karahan'ın (2009) ortaöğretim öğrencileriyle, Kaya'nın (2011) 7. sınıf öğrencileriyle ve Kılıç'ın (2015) 8. sınıf öğrencileriyle yaptıkları çalışmalarda, öğrencilerin incelenen kavramlara ilişkin algılarının yeterli olmadığı, kavramlara yönelik basmakalıp bilgilere sahip oldukları, kavramlara ilişkin bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu ve kavram yanılgıları yaşadıkları tespit edilmiştir. Sadece tarihsel kavramların öğreniminde değil, sosyal bilgiler öğretim programında yer alan coğrafi kavramların öğreniminde de öğrencilerin problem yaşadıkları ve bu kavramlara ilişkin kavram yanılgılarına sahip oldukları çeşitli araştırmalarla belirlenmiştir (Avcı, 2015; Bitlisli, 2014; Çakmak, 2006; Gümüş & Avcı, 2016; Kayacan, 2010). Bu çalışma sonuçları incelendiğinde, öğrencilerin sosyal bilgiler dersini öğrenmeye başladıklarından itibaren derste yer alan kavramları öğrenirken zorluklar yaşadıkları, kavram kargaşası ve kavram yanılgılarına sahip oldukları belirlenmiştir.

Öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinde kavram öğretimi yapmaları gerektiği için, sosyal kavram öğretimi konusunda öğretmenlerle yapılan araştırmaların da incelemesi önemlidir. Soylu (2019) tarafından sosyal bilgiler öğretmenlerinin kavram öğretimine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan araştırma sonucunda, öğretmenler öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde özellikle soyut tarihi kavramlarda güçlük çektikleri ve bu kavramları daha zor öğrendikleri tespit edilmiştir. Memişoğlu ve Tarhan (2016) da sosyal bilgiler öğretmenlerinin kavram öğretimiyle ilgili en fazla vatandaşlık ve tarih ünitelerindeki konularda zorluk yaşadıklarını belirlemiştir. Çümen'in (2019) araştırmasından elde edilen sonuçlara göre, öğretmenler sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin oldukça fazla kavram yanlışlığı yaşadıklarını, en çok kavram yanlışlığı yaşanan konular arasında soyut kavramların, eski medeniyet isimlerinin, yabancı dilden geçen kavramların, coğrafi ve tarihsel kavramların olduğunu ifade etmişlerdir.

Bu araştırma sonuçları, çalışmaya katılan öğretmen adaylarının da öğretmenlik mesleğini icra ederken sosyal bilgiler dersinde yer alan kavramları öğretmede sorun yaşama ihtimallerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Öğretmen adaylarının lisans düzeyinde öğrenmeleri beklenen kavramları tam ve doğru bir şekilde öğrenememeleri, kavramlara ilişkin kargaşa ve yanlış yaşamaları meslek hayatlarını olumsuz etkileyecek bir sorun teşkil etmektedir. Sosyal bilgiler gibi kavramların önemli bir yer tuttuğu derste kavram öğretimine ilişkin problemler yaşanması da kaçınılmaz olacaktır. Kavram öğreniminde ve öğretiminde sorun yaşanmaması veya sorunların asgari düzeye çekilmesi için uzun vadeli eğitim politikalarına ve Millî Eğitim Bakanlığı ile üniversitelerin eğitim fakülteleri arasında işbirliği yapılmasına ihtiyaç vardır. Öğretmen adaylarına ve öğrencilere çok miktarda bilgi ve kavramın ezberletilmesine değil, kavramları anlamlandırılmalarına ve kavramlar üzerine düşüncelerine fırsat verilmelidir. Ancak lisans derslerinde öğretim elemanları tarafından yapılan açıklamaların, bilgi ve bilgi transferine önem veren davranışsal öğrenme kuramının etkisi altında olduğu anlaşılmaktadır. Diğer konuların öğretiminde olduğu gibi, kavram öğretimi konusunda da yapılandırmacı yaklaşımın etkin bir şekilde derslerde hayata geçirilmesi ve öğretmenlerin sınıftaki uygulamalarının yapılandırmacı yaklaşımın ilkeleriyle uyumlu öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanılması önerilmektedir. Derslerde öğrencilere temel kavramların öğretilmesi ve kavramlara ilişkin somut örneklerin sunulması da kavram öğrenimini, kavram kargaşasını ve kavram yanlışlarının ortadan kaldırılmasını kolaylaştıracaktır. Derslerde sadece kavramlarının isimlerinin geçmemesi, kavramlara yönelik sıklıkla vurgu yapılması ve kavramların bulunduğu bağlamla ilişkili bir şekilde ele alınması gerekmektedir. Öğretmen adaylarının da kavramlara yönelik okul veya ders dışı okuma yapmaları ve okudukları metinleri konuyla bağdaştırmaları ve özümsemeleri sağlanmalıdır. Böylece birbirinden kopuk olmayan, tam ve kalıcı öğrenmeler gerçekleştirilebilir.

Öğretmen adaylarının “Sosyal Bilgiler Öğretim Programında” yer alan tarihsel kavramlara yönelik algılarını belirlemeye yönelik yapılan çalışmalar alan yazınında oldukça sınırlıdır. Sosyal bilgiler eğitimi açısından kavramların ne derece önemli olduğu düşünüldüğünde, ilgili alan yazınında bu boşluğun doldurulmasına ve yeni çalışmaların yapılmasına ihtiyaç vardır. Bu çalışmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tarihsel kavramlara ilişkin algıları nitel araştırma yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Kavramları araştırma konusu olarak ele alan çalışmaların çeşitli eğitim kademelerinde, farklı üniversitelerde veya coğrafi bölgelerde, farklı katılımcılarla ve farklı araştırma desenleri ile incelenmesi sosyal bilgiler eğitiminde yer alan kavramlara ilişkin sistematik bilgi toplanmasına ve alanyazının gelişmesine katkı sağlayacaktır. Sosyal bilgiler alanında kavramlar üzerine yapılacak yeni çalışmaların betimsel yöntemlerle sınırlı kalmaması, kavram yanlışlarının tespit edilmesine ve aynı zamanda ortadan kaldırılmasına yardım edecek eylem araştırması deseninin kullanılmasına ihtiyaç vardır. Deneysel çalışmalarla da hangi öğretim yöntemlerinin kavram öğretimi ve kavram yanlışlarını gidermede daha etkili olduğu tespit edilmelidir.

Yazar Katkı Oranı

Yazarlar, çalışmaya eşit oranda katkı sunmuşlardır.

Etik Beyan

“Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesinde” yer alan tüm kurallara uyulmuş ve yönergenin ikinci bölümünde yer alan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemlerden” hiçbirini gerçekleştirilmemiştir.

Bu çalışmanın bilimsel etik ilkelere uygun yürütüldüğüne ilişkin Artvin Çoruh Üniversitesi Bilimsel Araştırma Yayın Etiği Kurulu tarafından izin belgesi verilmiştir (03.07.2021 tarih ve 15106 sayılı).

Çatışma Beyanı

Yazarlar çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmadığını beyan etmektedirler.

References

- Ağaoğulları, M. A., Çulha Zabcı, F., & Ergün, R. (2005). *Kral devletten ulus devlete*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Akça, N., Gültekin, F., & Berk, F. (2016). "Hocam..... ne demek?" 8, 11 ve lisans 1. sınıf öğrencilerinin inkılâp tarihine yönelik kavramlara ilişkin bilgileri. *Turkish History Education Journal*, 5(2), 464-490. <https://doi.org/10.17497/tuhed.279935>
- Alaca, E. (2018). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Avrupa tarihinde yer alan bazı kavramlara yönelik bilgi düzeyleri. *Electronic Turkish Studies*, 13(11), 133-156.
- Alkan, F., & Erdem, R. (2021). Etnosentrizm ve meslek merkezilik: Kavramsal bir değerlendirme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 12(30), 635-651.
- Arslan, S. (2010). *İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde kavram yanlışlarına ilişkin öğretmen görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Avcı, G. (2015). *Altıncı sınıflarda sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin coğrafi kavramları anlama düzeyleri ve kavram yanlışlarının belirlenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aycan, Y. (2010). *İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde yer alan kavramları anlama düzeyleri ve kavram yanlışları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bitlisli, N. (2014). *6. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi yeryüzünde yaşam ünitesinde geçen coğrafi kavramları algılama düzeyleri ve kavram yanlışları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Candan, A. S. (1998). *Kavramlara dayalı tarih öğretimi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çakmak, F. (2006). *İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi nüfus ve yerleşme konusunda geçen kavramları anlama düzeyleri ve kavram yanlışları*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çaycı, B., Demir, M. K., Başaran M., & Demir, M. (2007). Sosyal bilgiler dersinde işbirliğine dayalı öğrenme ile kavram öğretimi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(2), 619-630.
- Çaycı, B. (2003). *İlköğretim öğrencilerinin (4. ve 5. sınıflar) fen bilgisi dersine karşı olan tutumları ile çevremizi tanıyalım ünitesinde yer alan kavramların öğrenilme düzeylerinin karşılaştırılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çolak, R. (2010). *Kavram haritalarının sosyal bilgiler eğitimi çerçevesinde tarihsel kavramların öğretiminde kullanılması: kavram haritası ile yapılan öğretim ile tutum başarı ve kalıcılık arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çümen, D. (2019). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin kavram yanlışlarını belirleme ve giderme yollarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Demir, S. B. (2014). *Sosyal bilgiler öğretmenliği alan eğitimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Doğanay, A. (2005). Öğretimde kavram ve genellemelerin geliştirilmesi. (C.Öztürk & D. Dursun, Ed.), *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi içinde*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Düzenli, E. (2011). *Islahat, tanzimat, meşrutiyet, cumhuriyet ve hürriyet kavramlarının anlaşılma düzeyleri: 11. sınıf öğrencilerinin görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Düzgün, F. (2018). *Sosyal bilgiler ders kitaplarında düşünmeyi engelleyen dil yanlışlarının belirlenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gümüş, N., & Avcı, G. (2016). Altıncı sınıflarda sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin coğrafi kavramları anlama düzeyleri ve kavram yanlışlarının belirlenmesi. *International Journal of Social Science*, 47, 191-206.
- Karadoğan Doruk, S. (2010). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Karahan, M. (2009). *Tarih derslerinde demokrasi ile ilgili kavramların anlaşılma düzeyi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kaya, E. (2011). *İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin bazı demokrasi kavramları hakkındaki görüşleri ve yanlışları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kayacan, Z. (2010). *İlköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin coğrafi koordinatlarla ilgili kavram yanlışları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kaymakçı, S. (2012). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının inkılâp tarihi öğretiminde kullanılan bazı kavramları anlama düzeyi. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1, 190-207.
- Kılıç, A. (2015). *İlköğretim 8. sınıf vatandaşlık ve demokrasi dersinde öğrencilerin kavram yanlışlarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Klausmeier, H. J. (1992). Concept learning and concept teaching. *Educational Psychologist*, 27(3), 267-286.
- Koray, Ö. C., & Bal, Ş. (2002). Fen öğretiminde kavram yanlışları ve kavramsal değişim stratejisi. *Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 83-90.
- Kömürçü, Z. (2002). *İlköğretim 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde yer alan kavramların kazandırılma düzeyi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kürümlüoğlu, M. (2019). *6. sınıf sosyal bilgiler dersi demokrasinin serüveni ünitesindeki kavram yanlışlarını giderme: Bir eylem araştırması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Malatyalı, E., & Yılmaz, K. (2010). Yapılandırmacı öğrenme sürecinde kavramlar ve önemi: Kavramların pedagojik açıdan incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(14), 320-332.
- Memişoğlu, H., & Tarhan, E. (2016). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin kavram öğretimine ilişkin görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 6-20.
- Novak, J. D. (1990). Concept mapping: A useful tool for science education. *Journal of Research in Science Teaching*, 27(10), 937-949.
- Özkan, H. (2019). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 7. sınıf sosyal bilgiler dersi tarih kavramlarına ilişkin kavram yanlışlarının tespiti* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özlem, D. (1999). Felsefi hermeneutiğe geçiş yolu olarak tarihselcilik. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 40(1), 127-145. DOI: 10.1501/İlhak_0000000434
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research & evaluation methods* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Pine, K., Messer, D., & John, K.S. (2001). Children's misconceptions in primary science: a survey of teachers' views. *Research in Science & Technological Education*, 19(1), 79-95.
- Senemoğlu, N. (2018). *Gelişim öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya* (26 baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

- Soylu, T. (2019). *Sosyal bilgiler öğretmenleri ve ortaokul öğrencilerinin kavram öğretimine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Şimşek, A. (2006). *İçerik türlerine dayalı öğretim: Kavramların öğretimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Tural, A. (2011). *Sosyal bilgilerde yapılandırmacı yaklaşımla kavram öğretimine yönelik model geliştirme* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Türk Dil Kurumu. (2011). *Büyük Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu. (Erişim Tarihi 03.04.2021)
- Ünal, N. (2006). *Cumhuriyet döneminde Yeniçağ Avrupa tarihi araştırmalarında Avrupa'nın yeri ve önemi* (Yayımlanmamış doktora tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- Ünal, F., & Er, H. (2017). Öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinde öğretimi zor olan kavramlara ilişkin bilişsel yapılarının incelenmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 6-24.
- Yılmaz, H. (2008). *İlköğretim birinci kademe 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde kavram haritalarının kullanılmasının başarıya etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yılmaz, K., & Koca, F. (2012). Tarihsel empati üzerine nitel bir araştırma: Tarih öğretmenlerinin algı, görüş ve deneyimlerinin incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(3), 855-879.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11.baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.